



**Directa**

setmanari de comunicació

Núm 320 5 de juny de 2013 1,70€

# Impunes i subvencionats

El govern espanyol  
finança entitats que es  
dediquen a fer apologia de  
la dictadura franquista

PÀGINES 2-4



6-7

Les retallades en educació posen en perill la continuïtat de l'**escola inclusiva**



14

**Irlanda del Nord**, quinze anys després dels acords de Divendres Sant



18

Elisa Garcia, la **miliciana oblidada** de l'Harmonia de Palomar



A fons

**Mitjans de comunicació** cooperatius, els camins d'un sector en crisi

## ESTIRANT DEL FIL

El reconeixement a la Hermandad de la División Azul per part de la delegada del govern espanyol a Catalunya ha tornat a posar de manifest la impunitat associada a l'apologia de la dictadura franquista. L'entitat, que glorifica els soldats que van combatre al costat de l'exèrcit nazi, ha rebut sucoses ajudes públiques de l'executiu estatal, tant durant l'època del PSOE com amb el PP. En canvi, l'aplicació de la llei de la memòria històrica s'ha aturat. Paral·lelament, l'escàndol ha servit per posar el focus sobre la Guàrdia Civil, un cos que acumula denúncies per tortura.

DRETS // EL GOVERN ESPANYOL HA FINANÇAT L'ENTITAT QUE APLEGA ELS COMBATENTS QUE VAN LLUITAR AMB L'EXÈRCIT NAZI

# Centenars de milers d'euros públics per glorificar la **División Azul**

Marc Font

@marcfontribas

Les gairebé tres setmanes transcorregudes des que la DIRECTA va revelar la participació de la delegada del govern espanyol a Catalunya, María de los Llanos de Luna, en un homenatge a la Hermandad de la División Azul -que aplega veterans i nostàlgics de les tropes espanyoles que van lluitar al costat de l'exèrcit nazi a la Segona Guerra Mundial- han servit per tornar a constatar que glorificar la dictadura franquista no té cap conseqüència política i molt menys penal. A Catalunya, només el PP -el seu partit- i C's van evitar demanar la destitució de Llanos de Luna. Però, lluny d'atendre les peticions, l'executiu estatal va ventilar l'assumpte amb una polèmica intervenció del ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, al Congrés assegurant que l'acte celebrat l'11 de maig a la caserna de la Guàrdia Civil de Sant Andreu de la Barca es movia en un "ambient de reconciliació històrica". La reacció del govern espanyol va anar més enllà i va recalcar que la Hermandad de la División Azul "està legalment inscrita i es fonamenta en un context històric, en absolut ideològic".



## Des que Rajoy va arribar al poder, els treballs per complir la llei de la memòria històrica s'han aturat completament

Emilio Silva, president de l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica (ARMH), afirma, en una conversa telefònica amb la DIRECTA, que els fets posen de manifest "l'anormalitat de la relació de la societat espanyola amb el seu passat". Resulta que, a la majoria de països europeus, és impen-

sable que l'Estat subvencioni entitats dedicades a fer apologia d'una dictadura, que milers de símbols del règim siguin visibles als carrers gairebé quatre dècades després de la mort del tirà o que, en plena crisi, es destinin centenars de milers d'euros públics a arreglar el mausoleu del dictador. Però tot això passa a l'Estat espanyol.

### APOLOGIA DEL FRANQUISME

Que negar el contingut ideològic de la Hermandad de la División Azul és una fal·làcia es posa de manifest repassant alguns dels actes en què ha participat l'entitat els darrers anys. El 2 de desembre de 2012, va ser distingida com a mem-

bre d'honor de la Fundación Nacional Francisco Franco (FNFF), dedicada a difondre el pensament del dictador i a "contribuir a la projecció del seu ideari sobre el futur de la vida espanyola". El març del mateix any, va participar en una marxa, suposadament contra la corrupció, organitzada a València per la ultradretana i xenòfoba España 2000. Cada febrer, impulsa un homenatge als caiguts de la División Azul, que acostuma a acabar al cementiri de la Alameda de Madrid amb el cant del "Cara al Sol" i la salutació nazi per part de les assistents, normalment unes desenes. Però, malgrat tot això, el govern espanyol, amb independència que hagi estat en mans del PP

Llanos de Luna entrega un diploma al representant de la Hermandad de la División Azul a la caserna de Sant Andreu de la Barca l'11 de maig / FACE-BOOK DE ESPAÑA Y SÓLO ESPAÑA

o el PSOE, no ha deixat de subvencionar la Hermandad cada any des de 2000. A més, un dels seus membres va participar a la desfilar del 12 d'octubre de 2004, segons la particular interpretació del concepte de reconciliació històrica del socialista José Bono, aleshores titular de Defensa.

Segons consta al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE), des de 2000, l'entitat ha rebut gairebé 77.400 euros en concepte d'"atenció a persones grans". Les ajudes del Ministeri de Sanitat no són les úniques aportades a la División Azul durant la darrera dècada. L'agost de 2010, amb Zapatero com a president, el Ministeri de Defensa li va concedir 11.919,16 euros

150

Mil euros va rebre la Fundación Nacional Francisco Franco en subvencions del govern espanyol durant la segona legislatura d'Aznar (2000-2004)

280.000

euros destina el govern de Rajoy a restaurar la Basílica del Valle de los Caídos, on hi ha el mausoleu del dictador

62

Persones van denunciar haver patit tortures a mans d'agents de la Guàrdia Civil durant el 2012, segons documenta la CPTD



com a "associació sociocultural". La subvenció apareix al Butlletí Oficial de la Defensa (BOD), molt difícil de consultar, però no al BOE. La DIRECTA s'ha posat en contacte amb el gabinet de premsa del ministeri per saber si l'entitat s'ha beneficiat de més subvencions similars, però no ha rebut resposta.

### Les entitats que fan apologia de la dictadura no només existeixen, sinó que reben subvencions

A aquests prop de 90.000 euros en ajudes, cal sumar-hi el mig milió d'euros que, segons un article d'*El Periódico* del 20 de novembre de 2003, Defensa es va gastar en l'exhumació, identificació, trasllat i enterrament dels morts de la Divisió Azul. Els fons van ser canalitzats bàsicament per una entitat alemanya, la Fundació Volksbund, dedicada a la recerca de desapareguts de la Segona Guerra Mundial i amb la qual el govern del PSOE va signar un conveni de col·laboració el 1995. La major part de la despesa, però, es va fer en l'era Aznar. Per acabar de tancar el cercle, en el segon mandat del president d'honor del PP, la FNFF, que recentment ha homenatjat la Divisió Azul, va ser subvencionada amb gairebé 150.000 euros.

#### OBLIDAR LA LLEI DE LA MEMÒRIA

Tot i ser titllada de poc ambiciosa en el seu moment, l'aprovació de la llei de la memòria, el 2007, va obrir l'esperança a poder fer menys visible l'apologia de la dictadura i a fer desaparèixer, en pocs anys, la major part de símbols i vestigis del règim franquista presents als edificis o espais públics. Si bé és cert que, durant els governs de Zapatero, se'n van retirar centenars -com ara l'estàtua de la victòria franquista de Pobelisc ubicat a l'avinguda Diagonal amb Passeig de Gràcia, a

Barcelona-, gran part de la feina va quedar pendent i, des que Rajoy va arribar al poder, els treballs per complir la llei de la memòria històrica s'han aturat completament i no ha desaparegut cap vestigi més, segons va reconèixer l'executiu estatal recentment.

Emilio Silva considera que s'ha posat de manifest una "evident falta de voluntat política" i no accepta l'argument oficial que s'han aturat els treballs pel seu cost econòmic perquè, en canvi, sí que han aparegut 280.000 euros per restaurar la Basílica del Valle de los Caídos, on hi ha el mausoleu de Franco. En ple 2013, a l'Estat espanyol, encara es poden trobar molts carrers que glorifiquen destacats franquistes i, si un càrrec polític homenatja la Divisió Azul, no tindrà problemes per conservar el càrrec. Perquè, com denuncia el president de l'ARMH, les elits polítiques "han fet de la ignorància del passat una política d'Estat". Perquè les entitats que fan apologia de la dictadura no només existeixen, sinó que reben diners públics. I tot plegat, amb una impunitat total. ◀

Celebració del dia de la Hispanitat a Barcelona l'any 2012 / JUANFRA ALVAREZ

El govern del PP prioritza la restauració del Valle de los Caídos en plena crisi / ANTONIO DE LA MANO

## Prop de 50.000 voluntaris falangistes es van integrar a l'exèrcit nazi

Marc Rude  
@MarcRude

La 250. Einheit Spanischer Freiwilliger, més coneguda com a Divisió Azul, va ser un contingent de voluntaris espanyols, la majoria falangistes, enquadrat dins l'exèrcit nazi. En el marc dels acords pactats a les converses d'Hendaia (octubre de 1940), Franco va enviar 47.000 combatents a Hitler per col·laborar en la invasió de la Unió Soviètica. D'aquesta manera, el dictador gallec va retornar a l'alemany l'ajuda prestada durant la Guerra Civil i, alhora, va satisfer les ànsies bel·licistes de la Falange. El promotor de la decisió va ser el cunyat de Franco i ministre d'Exteriors espanyol, Ramon Serrano Súñer, figura molt propera al III Reich. El juliol de 1941, una multitud de braços estesos va acomiadar les primeres tropes, que van sortir amb tren des de Madrid. El 20 d'agost, van jurar fidelitat a Hitler i es van desplegar a la zona nord del front rus l'octubre del mateix any.

A la gelida estepa, van ser còmplices de les atrocitats perpetrades per les tro-

pes nazis contra la comunitat jueva, les presoneres de guerra i la població russa en general -set milions de civils assassinats. Franco, pressionat per les forces aliades i cada cop menys convençut de la victòria final nazi, va retirar la divisió -o, més ben dit, el que en quedava, ja que el

### El juliol de 1941, una multitud de braços estesos va acomiadar les primeres tropes, que van sortir amb tren des de Madrid

setge de Leningrad i altres operacions van coronar l'aventura falangista amb la xifra de 8.000 camises blaves morts, 10.000 ferits i 572 fets presoners pels soviètics - a les acaballes de 1943. Ja de manera extraoficial, alguns dels divisionaris més entusiastes van entrar a les Waffen-SS per poder participar de les pràctiques d'extermini fins a la fi de la guerra. ◀



# Guàrdia Civil: el caràcter militar com a font de coerció

L'institut armat s'ha caracteritzat, des de la seva creació, per ser una eina de tots els governs per mantenir l'ordre i l'*statu quo* a les zones rurals. Els efectius del cos no reben cap tipus de formació en memòria històrica

Ricard Sàez  
@infobaix

Quan Francisco Girón, duc d'Ahumada, va fundar la Guàrdia Civil, l'any 1844, ho va fer amb l'objectiu de contenir i eliminar qualsevol intent d'aixecament popular o insurrecció en el món rural, així com el bandolerisme associat a voluntaris desmobilitzats de la primera guerra carlina. Durant els anys de la República, l'institut armat va tenir un paper molt rellevant en l'esclafament de les insurreccions anarquistes de 1932 i 1933 i de la vaga insurreccional de l'octubre de 1934. Malgrat aquests antecedents, el 18 de juliol de 1936, la Guàrdia Civil es va oposar al cop d'estat feixista a molts indrets de l'Estat espanyol. A la ciutat de Barcelona, la majoria d'agents van sortir al carrer a combatre els militars revoltats i, en finalitzar la guerra, molts van ser executats per haver-se mantingut lleials a la República, tal com explica l'historiador Hugh Thomas.



El director del cos, Arsenio Fernández de Mesa, durant un acte a la Escuela de Tráfico de la Guardia Civil el juny de 2012 / MINISTERIO DEL INTERIOR

## Francisco Girón, duc d'Ahumada, va fundar la Guàrdia Civil l'any 1844

Amb l'arribada del règim feixista del general Franco, el cos es va militaritzar fortament amb la inclusió de 3.000 alferes. Durant aquests primers anys de la dictadura, el cos es va dedicar especialment a la lluita contra el maquis a les zones muntanyoses d'Astúries, Andalusia i Catalunya. Durant els anys següents a la transició, la Guàrdia Civil es va veure involucrada en fets com el cop d'estat del 23-F, en què el tinent coronel Tejero va irrompre al Congrés dels Diputats amb la pistola a la mà, nombrosos casos de tortures i violacions de drets humans durant els anys 80 i 90 al País Basc o l'Operació Garzón contra l'independentisme català l'any 1992.

### PERSECUCIÓ ALS SINDICATS

Qualsevol element que pugui trencar la cohesió interna d'aquesta policia militaritzada ha estat i és durament perseguit. L'any 1986, a Sevilla, el Sindicat Unificat de la Guàrdia Civil (SUGC) es va presentar públicament en una roda de premsa. Els seus representants apareixien encaputxats i denunciaven que el cos era un "niu de corrupció i involució". Prèviament, el caporal Manuel Rosa havia presentat uns estatuts per fundar una associació. Aquest agent va ser detingut, empresonat i expul-

sat del cos per aquest fet. No seria l'únic agent expedientat i expulsat del cos pel mateix motiu. Així ho va advertir el general Cerezueta, en declaracions al diari *El País* el 26 d'agost de 1986: "Perseguirem amb duresa i sense contemplacions els qui volen portar la indisciplina al nostre cos".

L'any 1994, les associacions de guàrdies civils es van legalitzar. En aquesta època, apareix l'Associació Unificada de la Guàrdia Civil (AUGC), que actualment compta amb 33.000 persones afiliades. Malgrat aquesta representativitat, els comandaments apliquen el règim disciplinari contra tots els portaveus de l'AUGC. En declaracions a aquest setmanari, Juan Antonio Delgado, portaveu de l'AUGC, afirma: "Si fas una roda de premsa o entrevista, tens una probabilitat alta que t'expedientin, però cal fer-ho. Com a dada, des de 2004 fins ara, els nostres dirigents de tot l'estat han rebut, en total, gairebé tres-cents expedients disciplinaris, a més de tres expulsions del cos, el 99% per fer ús de la llibertat d'expressió, o sigui, per oferir rodes de premsa".

L'AUGC va demanar la destitució dels comandaments de la Guàrdia Civil que van participar en l'acte de distinció a la Hermandad de la División Azul celebrat a la comandància de l'institut armat a Barcelona, ubicada a la caserna de Sant Andreu de la Barca. Delgado considera que l'homenatge era un "insult a les víctimes del nazisme". Anant més enllà, el portaveu sindical reconeix que una de les mancances del cos és la memòria històrica, àmbit en el qual els agents no reben cap tipus de formació. ◀

## La Guàrdia Civil, al punt de mira del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura

A l'Estat espanyol 61 persones van assegurar que havien estat maltractades per la Guàrdia Civil l'any 2012

Marc Font  
@marcfontribas

Com passa amb els Mossos d'Esquadra o la Policia Nacional espanyola, la Guàrdia Civil també es troba al punt de mira del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les penes o tractes inhumans o degradants (CPT) per les pallisses que reben algunes persones arrestades sota la seva custòdia. Al darrer informe de l'organisme del Consell d'Europa, presentat el 30 d'abril, es denuncia la persistència de "maltractaments per part d'oficials de la Guàrdia Civil en el context de la detenció en règim d'incomunicació". El CPT afegeix que fa dues dècades que crida l'atenció de les autoritats espanyoles "sobre el problema dels maltractaments que infringeix la Guàrdia Civil a persones sospitoses de delictes relacionats amb l'Article 384 bis de la Llei d'Enjudiciament Criminal", és a dir, acusades de pertinença a banda armada.

L'existència continuada del tracte degradant ha arribat a l'extrem que el

CPT ha sol·licitat a l'executiu espanyol una "investigació rigorosa i independent sobre els mètodes utilitzats" pels responsables de l'institut armat quan retenen i interroguen persones encausades per terrorisme o integració a banda armada. Durant la visita que van fer integrants de l'organisme a l'Estat espanyol el 2011, van rebre relats "creïbles i consistents" de maltractaments de deu de les onze persones entrevistades que havien estat detingudes en règim d'incomunicació per part de la Guàrdia Civil.

La Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT) també ha denunciat l'institut armat en el seu informe anual, publicat el mes de maig. La CPDT va registrar, l'any passat, 61 persones que van afirmar patir tortures per part d'agents de la Guàrdia Civil al conjunt de l'Estat espanyol, més del doble de les 28 documentades el 2011. Gairebé la meitat (29) de les denúncies provenen dels moviments socials i una tercera part (21) són migrants. A més, els únics casos de presumptes tortures en règims d'incomunicació (3), els haurien comès membres dels cos militaritzat. Del

total de víctimes, deu provenen dels Països Catalans -cinc de les Illes, tres del País Valencià i dos de Catalunya.

### SANT ANDREU DE LA BARCA

Si posem el focus sobre la caserna de Sant Andreu de la Barca, on Maria de los Llanos de Luna va entregar el diploma a la Hermandad de la División Azul, trobem que, l'1 de gener de 2005, hi va aparèixer mort un home de 37 anys que havia estat detingut la nit abans a un bar d'Olesa de Montserrat (Baix Llobregat), suposadament per haver participat en una baralla. La versió oficial va afirmar que l'home va perdre la vida a causa d'una aturada cardíaca. Les detencions de cinc joves de Corbera de Llobregat el juliol de 2002 van ser més conegudes. Els nois van ser colpejats per un guàrdia civil durant una cercavila de la festa major del poble, fet que va provocar enfrontaments i el seu posterior arrest i trasllat a la caserna de Sant Andreu. Un cop allà, els joves van ser "agredits i torturats", segons va denunciar en el seu moment l'organització de l'esquerra independentista Endavant. ◀



## AIXÍ ESTÀ EL PATI


**6-7**

Les retallades del Departament d'Ensenyament posen en perill la continuïtat de l'escola inclusiva


**8-9**

La creació d'Aigües de Barcelona, Empresa metropolitana de gestió del cycle integral de l'aigua paralitzada pels recursos judicials

LLIBERTATS // ELS CENTRES D'INTERNAMENT D'ESTRANGERS ENCARA SÓN LLIMBS LEGALS ON ES VULNEREN ELS DRETS DE LES MIGRANTS INTERNADES

# Múltiples informes tornen a posar en entredit l'existència dels CIE

Xavi Bosch  
@xaviBLL

La vulneració dels drets de les persones migrades tancades als centres d'internament d'estrangers (CIE) no cessa. Així ho demostren nombrosos informes elaborats per diferents organitzacions en defensa dels drets humans i a favor del tancament dels CIE. Es calcula que, cada mes, prop de 1.000 persones ingressen als CIE i hi viuen en condicions precàries a l'espera de ser deportades al seu país d'origen. Els informes qüestionen l'existència dels centres i denuncien les agressions que s'hi produeixen, però, sobretot, posen l'accent en les condicions de la privació de llibertat, que asseguren que són molt deficientes, ja que no s'informa a les persones internes sobre el funcionament del centre, no se'ls proporciona informació bàsica sobre el seu cas i moltes no poden contactar amb cap persona lletrada. Les mancances d'atenció sanitària -que actualment és derivada a empreses privades-, l'impacte psicològic i les dificultats de comunicació per motius de llengua són altres de les denúncies que es fan.



que algunes actuacions de la policia espanyola són "qualificables de tortura, maltractament o tracte inhumà" al seu informe de 2012. Entre elles, trobem disset agressions al CIE de la Zona Franca, una de les quals va suposar la mort d'un jove guineà de 21 anys, Idrissa Diallo, el 6 de gener de 2012.

Les denúncies recollides per la CPDT confirmen agressions fins i tot en presència del sotsdirector del centre de la Zona Franca. Cops de puny i cops de porra gratuïts que, sovint, acaben amb l'ingrés de la persona agredida en algun hospital. També es recullen casos de persones que han denunciat agressions reiterades per part de la policia, maltractaments que han quedat impunes. Un d'aquests és el cas de D.B., un ciutadà georgià que, el 8 d'abril de 2012, va ser agredit davant la resta d'interns pel fet de demanar atenció sanitària digna per a un reclòs que estava malalt i que també va denunciar agressions el dia de la seva expulsió.

**Es calcula que, cada mes, prop de 1.000 persones ingressen als CIE i hi viuen en condicions precàries a l'espera de ser deportades**

L'informe de la CPDT no és l'únic que acredita les agressions. L'ONG jesuïta Centro Pueblos Unidos també ha elaborat un estudi, on es recullen dades sobre les condicions de les internes als CIE a partir de 328 visites a gent dels CIE de l'Estat. L'informe recull denúncies d'agressions i maltractaments durant l'internament i l'expulsió d'interns del CIE d'Aluche (a Madrid). També inclou casos de menors que han estat internades, tot i que la legislació espanyola estableix clarament que les persones menors estrangeres no poden ser ingressades als CIE, sinó que han de ser posades a disposició dels serveis de protecció de menors. ◀

### ELS CIE, EN QÜESTIÓ

Tot i que, als CIE, s'hi retenen persones sense antecedents penals ni policials pel fet de no tenir papers, els discursos oficials estenen la idea que un percentatge elevat de les persones internades són "delinqüents". Segons el Ministeri d'Interior, el 87% de les expulsions de 2012 van ser expulsions "qualificades" i es van repatriar "delinqüents estrangers amb nombrosos antecedents penals i/o judicials, vinculats amb el terrorisme, bandes organitzades, violència de gènere o qualsevol fet delictiu d'especial gravetat que suposa una amenaça per la seguretat pública". Així, es transmet la imatge que els CIE són un instrument de lluita contra la criminalitat i no contra la immigració irregular. Fonts jurídiques, però, asseguren que l'expulsió qualificada és un con-

cepte "creat per la policia per legitimar els mecanismes de deportació de l'Estat espanyol". A més, l'informe de l'ONG Centro Pueblos Unidos afirma que els antecedents penals de les internes "solen

**Denuncien que agents de la policia espanyola van agredir un ciutadà gambià el 12 de maig**

ser per delictes menors vinculats amb la pobresa i molt pocs presenten un perfil de perill social".

Amnistia Internacional, que també ha elaborat un informe sobre l'estat dels CIE, exigeix que s'apliquin mesures cautelars alternatives a l'internament recollides

a la llei d'estrangeria, com la presentació periòdica a una seu oficial o l'obligació de residir en un determinat punt del territori espanyol. L'organització internacional pels drets humans denuncia que la detenció i l'internament s'usen de forma generalitzada i indiscriminada, com un mitjà de control migratori.

### AGRESSIÓ A LA ZONA FRANCA

La campanya Tanquem els CIE denuncia que agents de la policia espanyola van agredir un ciutadà gambià el 12 de maig, fet que va provocar el seu ingrés a l'hospital. L'endemà, un vintena d'interns es van declarar en vaga de fam i es van tornar a aixecar totes les alarmes. No era, ni molt menys, la primera agressió.

La Coordinadora per la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT) considera

Pati del CIE Zona Franca / ALBERT GARCIA

EDUCACIÓ // LA GENERALITAT VA INFLAR EL CENS D'ALUMNES AMB NECESSITATS ESPECIALS PER 'MILLORAR' EL PERCENTATGE D'ESCOLARITZACIÓ EN CENTRES ORDINARIS

# Les retallades allunyen l'escola de la **inclusió**

Martí Estapà

@La\_Directa

Ara fa un any, les entitats més representatives en l'àmbit de la discapacitat i l'educació es van unir per alertar sobre una eventual reculada en el procés cap a l'escola inclusiva, un dels pilars sobre els quals s'ha d'edificar el nostre sistema educatiu, segons mana la Llei d'Educació de Catalunya (LEC). Aquest any, no es repetirà l'incendi, tot i que pràcticament res no convida a l'optimisme. Ensenyament les va reunir fa uns dies (a poques setmanes de publicar la normativa del proper curs, que és el que va encendre el foc a finals del curs passat) per obrir una via de col·laboració estable, amb la idea de remar totes en la mateixa direcció.

"Valorem positivament el pas que ha fet la Generalitat i esperem que doni fruits, però ens preocupa partir de dos diagnòstics tan diferents", explica Noemí Santiveri, portaveu de la Plataforma per una Escola Inclusiva de Catalunya, que integra diverses entitats del sector. "Segons ells -continua-, a Catalunya, avui, l'escola ja és inclusiva i només hi ha petits problemes que cal corregir; per nosaltres, en canvi, queda un llarguíssim camí per recórrer, encara hi ha molts nois i noies amb discapacitat que es veuen abocats a l'escola especial perquè només allà troben els recursos que necessiten i, de fet, els que estan escolaritzats en centres ordinaris, molt sovint, passen més temps en aules especials que al seu grup-classe; i això no és escola inclusiva".

**Josep Maria Jarque, el pedagog que va posar les bases de l'escola inclusiva a Catalunya, opina que "se l'estan carregant"**

A Catalunya, hi ha prop de 18.000 alumnes amb necessitats educatives especials (NEE), que representen al voltant de l'1,5% del total de l'alumnat. D'aquest, un 64% està escolaritzat en centres ordinaris (xifra que suposa el percentatge d'integració més baix de tot l'Estat, després de les Canàries), mentre que el restant 36% ho està en Centres d'Educació Especial (CEE). La xifra d'alum-



nes segregades del sistema ordinari es manté estable des de fa molts anys en uns 6.500, si bé en termes proporcionals el seu pes ha baixat (del 0,65% al 0,55% els darrers quatre cursos) perquè la població escolar ha augmentat molt.

Les xifres, però, poden tenir moltes lectures. A començaments de curs, la Plataforma, la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya i la Fundació ASPASIM d'atenció a la discapacitat psíquica van denunciar que Ensenyament havia difós una nota de premsa amb unes dades sobre inclusió poc rigoroses, si no obertament tergiversades, ja que la principal conclusió era que el 75% de l'alumnat català amb NEE està escolaritzat a l'escola ordinària (molt a prop de la mitjana de l'Estat, que és el 80%). De la nit al dia, les 18.000 s'havien transformat en 26.000, a base d'incorporar a la casella de les NEE 8.000 noves alumnes que no són discapacitades, sinó que presenten problemes de tipus socioeconòmic. D'aquesta manera, les 6.500 alumnes de l'escola especial passaven a suposar només el 25% de l'alumnat amb NEE

escolaritzat fora dels centres ordinaris. El departament no va acceptar l'error ni el va rectificar, si bé *de facto* ho ha fet. Mai més no ha tornat a treure la xifra del 75%.

**El 64% de l'alumnat amb necessitats educatives especials ja està 'integrat' en centres ordinaris, però una gran part passa molt de temps en aules especials**

El pedagog Josep Maria Jarque va ser una de les veus que es va alçar contra aquesta "manipulació barroera", tot i que, segons insisteix, "el més important no és quants són, sinó com són escolaritzats aquests alumnes que van als centres ordinaris, quina és la resposta educativa que els donem". Jarque, ja jubilat, va ser el cap de servei d'educació especial de la Generalitat que, als anys 80, va posar en marxa els primers plans pilots d'integra-

Imatge de la campanya Bequem per la inclusió; una iniciativa per aconseguir que cap infant amb necessitats educatives especials quedi fora de l'escola ordinària / DOWN CATALUNYA

ció. En un article científic encara inèdit, però que ja ha circulat molt entre el sector, Jarque analitza les dades del departament i detecta coses tan curioses com que el 69% de l'alumnat de l'escola especial té més de dotze anys, la qual cosa indica que la Secundària, a Catalunya, encara és molt poc inclusiva, o que gairebé un 21% de l'alumnat dels CEE és d'origen estranger, cosa que no té cap lògica perquè, en el conjunt de l'alumnat, aquest percentatge és del 13%.

"Jo els agrairia que no se n'amaguessin", diu Jarque: "S'estan carregant l'escola inclusiva i fins i tot la integració; doncs, que diguin clar que el que volen és una escola d'elits i fer fora els que fan nosa, ja que, amb mesures com les que acaba de presentar la consellera (el Programa Intensiu de Millora o PIM per a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge, presentat el 30 de maig), el que crearan és el *pelotón de los torpes*, que és com en deien, d'això, als anys 40 i 50".

Les retallades encara ho fan més difícil. "Nosaltres som molt conscients que la tasca no és senzilla -explica Santiveri-



## La difícil reconversió de les escoles especials

La crisi econòmica ataca la inclusió per dos fronts: per una banda, les retallades obstaculitzen un procés que necessita la implicació i la motivació de tota la comunitat educativa i, en especial, de les professionals. Però, a més, l'empobriment d'àmplies capes de la població està provocant que moltes famílies que tenen canalla amb discapacitat no puguin pagar els serveis de suport escolar de les seves associacions. Down Catalunya, coordinadora que integra set entitats dedicades al foment de l'autonomia de les persones amb síndrome de Down, ha endegat una campanya de micromecenatge per trobar fons per aquestes famílies que ja no poden pagar ni els 40 o 50 euros mensuals que costa aquest servei.

“La nostra tasca no es limita a assessorar sobre el que es fa dins de l'aula, sinó que també inclou el que passa al pati, al menjador o a les sortides escolars; també intentem impulsar al màxim els entorns ordinaris, cosa que vol dir que s'intenta garantir que, si el noi vol fer judo, ho pugui fer al gimnàs del barri i, si vol anar a un esplanai, pugui ser el que té el projecte que més li agrada”, explica Pilar Sanjuán, presidenta de Down Catalunya.

“Tota aquesta feina –continua– no es pot fer només amb voluntariat, tot i que, afortunadament, les nostres entitats tenen molts voluntaris. Però necessitem tècnics ben preparats que tinguin una retribució digna, per això, aquest servei té un cost que intentem que sigui el mínim per les famílies i, malgrat tot, n'hi ha que ja no el poden pagar. Amb tot, per nosaltres, és bàsic que cap infant no es quedi sense atenció per un problema de diners; fins ara, això no ha passat i lluitarem tant com calgui perquè no passi mai”.

i que és molt fàcil teoritzar sobre les bondats de l'escola inclusiva, però molt complicat posar-la en pràctica a l'aula; per fer-ho amb garanties, fa falta la complicitat de tot el claustre de professors d'un centre i no només de dos o tres convençuts, perquè aquests es cremen i acaben llançant la tovallola. I en el context actual, amb més hores lectives, més alumnes per aula i menys salari, la motivació dels professors està per terra, per això diem que qualsevol retallada en educació és una retallada que afecta l'escola inclusiva”.

“L'escola inclusiva –aclareix– és un model d'escola per a tots els nens i nenes, no només els que tenen discapacitat. És un model d'escola que preveu l'ús d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge que permeten desenvolupar al màxim les capacitats de cadascú, no diagnosticar les barreres. Ens cal treballar sobre el currículum i les seves adaptacions i no etiquetar els alumnes per les seves discapacitats o altes capacitats”.

Els alumnes amb pluridiscapacitats i amb discapacitats intel·lectuals són, de llarg, els que troben més dificultats per incorporar-se a l'escola ordinària. Les representants de les associacions de paràlisi cerebral, trastorn de l'espectre autista i síndrome X fràgil ho van posar de manifest a la reunió amb les entitats del sector. L'alumnat amb síndrome de

Down (la discapacitat intel·lectual més freqüent) té una mica més de sort: una part considerable ja troba cabuda a l'ESO, però encara es produeixen casos com els d'uns pares de Terrassa que han explicat, a través d'una carta oberta, que, el curs vinent, el seu fill de set anys anirà a un centre d'educació especial concertat

### El 21% de l'alumnat de les escoles especials és d'origen estranger, tot i que aquest grup representa el 13% del conjunt de la població escolar

en comptes d'un centre ordinari públic, com ells volien, perquè l'escola, l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) i la Inspecció han considerat que això era el millor pel nen; i a ells no els ha quedat més remei que acatar-ho.

Josep Maria Jarque recorda que una de les claus per tendir cap a l'escola inclusiva passa per la reconversió dels CEE en centres de suport i de recursos pedagògics per l'escola ordinària. Aquests centres tenen els recursos i l'equip de professionals (dels àmbits de la psicologia, la logopèdia, la fisioteràpia...), sense les

quals la incorporació progressiva de tot l'alumnat als centres ordinaris és impossible. “El primer cop que vaig posar sobre la taula aquesta necessitat va ser l'any 1994, amb Pujals com a conseller; aleshores era un bon moment perquè la baixa natalitat havia provocat una caiguda de matrícula als CEE; després, s'ha continuat demanant moltes vegades i pràcticament no s'ha fet res”.

De fet, fa tres anys, es va fer una experiència de col·laboració entre diversos CEE i centres públics i concertats ordinaris, però aquest curs ja no s'ha renovat i ni tan sols s'ha fet pública l'avaluació de l'experiència. Al contrari, escoles especials com Aspasim, pionera en la col·laboració amb centres ordinaris per la inclusió d'alumnes amb discapacitat, va veure com li impediend continuar donant aquest servei a tots els centres públics amb els quals col·laborava, alguns des de feia vint anys. Aspasim va recórrer aquesta decisió al contenciós-administratiu, que encara no s'ha pronunciat al respecte.

“Ens agradaria que, a més d'oposar-se a la llei Wert pel que suposa d'atac a la immersió lingüística, la consellera també criticqués el seu caràcter segregador i classista –afirma Santiveri–; el model d'escola inclusiva no apareix a tot el text de la LOMCE i, per això, aquesta llei ens allunya de com volem l'escola al nostre país”. ◀

Manifestació contra la llei Wert a Barcelona el 9 de maig. El model d'escola inclusiva no apareix al text de la LOMCE en cap moment / PAU BARRENA

TERRITORI // DENUNCIEN ABSÈNCIA DE CONCURS PÚBLIC, INVASIÓ DE COMPETÈNCIES I APROPIACIÓ INDEGUDA

# Pluja de recursos contra els tripijocs d'Agbar i l'AMB



Oscar Romero  
@osc\_romero

El ple de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) va aprovar, el 21 de maig, la creació de la controvertida empresa Aigües de Barcelona, Empresa metropolitana de gestió del cicle integral de l'aigua, que s'encarregarà del subministrament i el sanejament de l'aigua consumida pels prop de 3,2 milions d'habitants que viuen a Barcelona i els 35 municipis del seu voltant. La nova societat mixta de capital públic i privat servirà, segons l'AMB, per "millorar la gestió dels recursos hídrics del territori metropolità", però la participació majoritària d'Agbar-Suez (85%) fa pensar que es tracta d'una maniobra encoberta per adjudicar a dit un negoci molt sucós valorat en 300 milions d'euros anuals, pel cap baix.

A més, la concessió també servirà per legalitzar el contracte d'Agbar. L'any 2010, una denúncia per l'impagament d'una factura de l'aigua va acabar destacant que, avui dia, no existeix cap contracte de concessió que reguli la relació entre les diferents institucions públiques

i Agbar. La sentència judicial del cas va concloure que "la gestió del servei d'abastament d'aigües a la ciutat de Barcelona i l'actuació d'Aigües de Barcelona com a concessionària del servei són actuacions il·legítimes" i, en conseqüència, "el preu que cobra la companyia als ciutadans de Barcelona és il·legal". Des de llavors, es temia que la companyia aprofités alguna ocasió per crear un escut legal. El conseller de Territori de la Generalitat, Santi Vila, ho va reconèixer recentment en unes declaracions públiques a un programa de ràdio: "A l'AMB, s'està fent un esforç important per regularitzar una situació històrica".

## RECURS AL TSJC I EXPEDIENT OBERT

El tripijoc de l'AMB, però, tot i que es va anunciar el mes d'agost de 2012 aprofitant la distracció vacacional, no ha passat desapercebut. La decisió ha provocat una allau de reaccions provinents de sectors tant dispersos com l'empresa privada, les organitzacions socials i, fins i tot, la mateixa Generalitat. Aguas de Valencia, Aqualia i Acciona han interposat recursos davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) al·legant que s'ha fet una concessió sense concurs públic.

La Generalitat, per la seva part, ha presentat un recurs al mateix tribunal, on exposa que l'operació atribueix a Agbar diverses funcions de subministrament en alta -des de les fonts d'abastament als dipòsits municipals- que són competència seva. L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), també disconforme amb l'operació, ha obert un expedient per revisar els títols d'aprofitament d'aigua de què disposa Agbar a la xarxa d'abastament Ter-

## Aigua és Vida demana que les concessions d'Agbar "es retornin a la seva titularitat pública"

Llobregat. L'ACA considera que Agbar ha aportat actius de la seva titularitat en la creació de la nova societat, fet que suposaria una apropiació indeguda de béns. De moment, el TSJC no veu cap justificació per la suspensió cautelar de la concessió a Agbar i, ara, haurà d'estudiar els temes de fons dels recursos presentats, un total de cinc. La nova empresa, però, resta paralitzada fins que l'ACA resolgui l'expedient obert.

El riu Ter, a l'alçada de Torroella de Montgrí. Diverses entitats ecologistes alerten que la nova societat creada per l'AMB posa en perill els cabals de manteniment d'aquest riu i del Llobregat / OSCAR ROMERO

La concessió de l'aigua de l'AMB també ha generat crítiques de les diferents organitzacions socials i ecologistes que s'agrupen a la plataforma Aigua és Vida (AeV). El col·lectiu ha presentat un seguit d'al·legacions a l'expedient de revisió dels títols obert per l'ACA, amb l'objectiu de "defensar les administracions públiques competents, les seves competències, la titularitat pública de la gestió de l'aigua i la necessitat de ser gestionada de manera pública, transparent i participativa", tot i que defugint "de la guerra entre multinacionals de l'aigua i els seus interessos, que només cerquen el lucre dels seu accionariat i facilitar els seus milionaris i indecents dels seus directius". AeV demana que "s'extingixin les concessions d'Agbar i es retornin a la seva titularitat pública, ateses les modificacions substancials que han succeït al llarg del temps". Segons la plataforma, una gestió pública i integrada de les diferents fonts d'abastament -plantes de desalatge, rius, pous, aigües regenerades- permetria augmentar l'eficiència en el subministrament, garantiria els cabals de manteniment dels rius i suposaria un estalvi en les tarifes que paga la població. ♦





## L'aigua, la necessitem per viure! Com l'aire que respirem, és de tots i de ningú



**Quim Pérez**

Membre de la Plataforma Aigua és Vida



/ RAFAEL TOVAR

### Model de gestió de l'aigua: cap on anem?

La Directiva Marc d'Aigua europea aprovada l'any 2000 significa una nova concepció en matèria legislativa pel que fa a la gestió de l'aigua. L'aigua deixa de ser únicament un recurs i també és considerada pel seu valor ecosistèmic; així doncs, la directiva obliga tots els estats membres de la Unió Europea a aprovar uns plans de gestió de conca que no només tinguin l'objectiu de satisfer totes les necessitats d'usos, sinó també l'exigència d'aconseguir el bon estat ecològic de les masses d'aigua per al 2015. Aquesta fita requereix un model de gestió de l'aigua participatiu, integral i transparent. Al nostre país, però, sembla que les coses van en direcció contrària; de fet, vivim una autèntica guerra de l'aigua. La distribució en alta –des de les fonts d'abastament fins als dipòsits municipals–, que fins fa poc subministrava majoritàriament l'empresa pública Aigües Ter-Llobregat, es va vendre a Acciona perquè la Generalitat ingressés 300 milions d'euros destinats a pagar déficit públic. La distribució en baixa –des dels dipòsits municipals fins a les llars– està controlada majoritàriament per Agbar, que veu reforçada i ampliada la seva posició amb la generosa concessió que li ha brindat l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Ambdós processos –ATLL i AMB– s'han caracteritzat per nombroses irregularitats i falta de transparència i algunes veus apunten que hi ha hagut càrtel: Acciona es quedaria amb l'alta, mentre Agbar controlaria la baixa. La cosa, però, sembla que no ha sortit com s'esperava i ambdues operacions estan immerses en processos judicials molt complicats. No sabem qui es quedarà amb què finalment, però la realitat és que la gestió de l'aigua del nostre país està totalment fragmentada i privatitzada. Un fet que, temps enrere, no passava i que tindrà, com a mínim, dues conseqüències negatives. La primera, els danys mediambientals, ja que l'empresa sempre prioritzarà la font d'abastament més barata, independentment de l'impacte ecològic. La segona és l'augment de les tarifes, ja que una part dels beneficis del negoci de l'aigua s'hauran de repartir entre l'accionariat.

Vivim al Planeta Blau, on més d'un 80% és aigua. Aproximadament, un 66% d'un cos humà adult ho és; en un nadó, prop del 80%, i en el fetus, al voltant del 90% del seu pes. L'aigua intervé en la regulació de la temperatura, la respiració, la digestió, la lubricació de les articulacions i altres funcions fisiològiques bàsiques del cos humà, afecta el rendiment mental i físic i és un component essencial dels fluids i de l'estructura corporal. Sense beure'n, no podem viure més de 72 hores fent una activitat normal. Sens dubte, l'aigua, la necessitem per viure, l'aigua és vida.

L'aigua ha estat clau en la història de la humanitat, les primeres societats neixen amb l'agricultura a les riberes del riu. Els àrabs i els romans creixen paral·lelament als regadius. Al món i a Catalunya, la indústria tèxtil i paperera s'assenten a tocar del riu. A les seves riberes, neixen i creixen Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona, Tortosa, Manresa i la gran majoria de poblacions més petites i més grans. Raimon, Espriu, Serrat... han estat inspirats per l'hipnòtic so del riu, la invocada pluja... l'aigua és història, és art i és cultura.

Em tempta recollir articles, lleis catalanes, estatals, europees, acords de l'ONU, que fonamenten fets ineludibles.

L'aigua és un dret humà, un bé públic, i no podem permetre el deteriorament de les nostres fonts de vida: els rius, els aqüífers, els torrents, les rieres, els llacs i les glaceres. Tanmateix, altres evidències són prioritàries. Volen deixar morir de set qui no pugui pagar-la. I no ho podem admetre.

### Des d'Aigua és Vida, hem endegat una campanya per posar llum al crim, per avergonyir, denunciar i jutjar –si cal– els qui ens volen deixar morir de set

Preocupats, espantats, indignats, estem, des que vam saber que, l'any 2011, la multinacional Agbar havia tramès avisos de talls d'aigua a més de 25.000 famílies a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i que, l'any següent, amb més persones a l'atur i més famílies sense cap sou, la xifra d'avisos de tall gairebé es va triplicar i va arribar a més de 69.000. Quina angúnia visualitzar un nombre de persones com tota la població de Badalona sense beure ni rentar-se.

Dissortadament, no tot està perdut, et necessitem a tu, als teus amics i amigues, a la teva família, a tothom. Des d'Aigua és Vida, hem endegat una campanya per posar llum al crim, per avergonyir, denunciar i jutjar –si cal– els qui ens volen deixar morir de set. Un 80% d'un nen és aigua. No estem sols, la marea blava s'escaupa; la setmana passada, la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de Girona va entrar a l'Ajuntament de Salt per exigir que s'aturessin els talls d'aigua a les famílies i perquè sortís aigua de les fonts de les places. Cap responsable no se n'avergonyeix?

D'altra banda i no menys important, una empresa pública –l'Agència Catalana de l'Aigua– sembla que vol posar seny i acabar amb la situació irregular d'Agbar. Ha iniciat un procés per recuperar unes antigues concessions d'aigua que ja no són d'Agbar pels canvis substancials que hi ha hagut al llarg de més de cinquanta anys. Unes concessions caduques que la Generalitat ha de recuperar perquè suposen una pèrdua de béns de la Generalitat. Algú entendria que, allunyats de la cerca de l'interès general, la Generalitat regalés els seus béns, impossibilités la recuperació del riu Ter des d'Ulldeter a Torroella de Montgrí i subministrés aigua per beure de més mala qualitat a gairebé cinc milions de persones? Estic segur que no ho permetran. L'aigua, la necessitem per viure. Com l'aire que respirem, és de tots i de ningú. ◀



Membres de la plataforma Aigua és Vida denuncien els processos de mercantilització de l'aigua en un acte a Vic el mes d'octubre de 2012 / OSCAR ROMERO



## CARA A CARA

# Casc obligatori per a ciclistes?

La DGT ha proposat recentment, a l'esbarrassament de la reforma del Codi de Circulació, que l'ús del casc per a ciclistes en vies urbanes sigui obligatori, fet que ha despertat una gran polèmica entre les associacions que fomenten la pràctica del ciclisme a les ciutats. A les zones urbanes, la bicicleta és un mitjà de transport en alça i és la primera vegada que la DGT li dedica un apartat al Codi de Circulació; abans, però, les diferents normatives municipals al respecte també havien aixecat discrepàncies. Si bé l'obligatorietat del casc ha de servir per evitar conseqüències més grans en cas d'accident, també pot tenir l'efecte contrari i fer que disminueixi el número de ciclistes.

## Casc, sí. Obligatorietat, no



**Carlos Orero**  
València en Bici  
@valenciaenbici

La ciutat és sorollosa i està contaminada. És hostil a les persones i restringeix la llibertat de moviments, en especial de la canalla i la gent gran. Observem l'espai destinat als vehicles (els que circulen o estan aturats) i l'espai destinat a les persones. Hi ha un nombre extraordinari de vehicles a motor privats i el seu ús irracional ens té segregats.

D'altra banda, durant els darrers anys, la bicicleta ha experimentat un notable augment a les ciutats. La bicicleta té indubtables efectes positius sobre el medi ambient, la salut pública i la qualitat de vida.

Així doncs, tenim un problema, però també una solució emergent. Cal que ens plantejem: apostem per la bicicleta com a solució als problemes de la ciutat?

### La veritable prevenció està en atacar les causes i disminuir la freqüència dels accidents

La mortalitat ciclista per accident a les ciutats espanyoles va oscil·lar entre 11 i 23 morts anuals entre 2001 i 2012 (segons xifres de la Direcció General de Trànsit). A efectem comparatiu, el total de morts per accident de tràfic en zona urbana fou de 533 durant l'any 2010. D'aquestes, 278 eren vianants i 18, ciclistes.

Per a ciclistes i vianants, els accidents més greus són la col·lisió i l'atropellament per un vehicle motoritzat. En aquest sentit, la veritable prevenció està en atacar les causes i disminuir la freqüència dels accidents. La seguretat de vianants i ciclistes només millora reduint els riscos en el seu origen: pacificant el trànsit. Això és, reduint el número de vehicles en circulació i també la seva velocitat.

Al contrari del que podria pensar-se en primera instància, el casc no és una solució eficaç per augmentar la seguretat dels ciclistes. L'evidència, a diferents llocs del món, no demostra l'efectivitat del casc. Són altres causes les que garanteixen la seguretat. Entre elles, la quantitat: un major nombre de ciclistes als carrers té un efecte positiu sobre el trànsit. I, d'això, ens en beneficiem tots.

Col·lectius ciclistes, institucions i ajuntaments no ens oposem a l'ús del casc però sí a la seva obligatorietat. I és així, perquè coneixem les conseqüències negatives d'aquesta legislació sobre l'ús de la bicicleta i per la creixent evidència de la seva ineficàcia. Ens oposem a l'obligatorietat perquè no evita els accidents. Perquè té una eficàcia molt reduïda. Perquè transmet la percepció que el ciclisme urbà és una activitat perillosa. Perquè acaba desincentivant l'ús de la bicicleta. Perquè és una mesura sense precedents a Europa.

La bicicleta és un element transformador cap a ciutats menys contaminades, menys sorolloses, més segures i amb una població més saludable. La bicicleta necessita incentius. La bicicleta no necessita barreres. Casc obligatori, no. Opcional, sí. ◀

## El casc, la nostra responsabilitat



**Christian R. Mata**  
Missatger  
@La\_Directa

L'ús que es fa de la bicicleta a la ciutat és com d'esbarjo, per anar d'un lloc a l'altre, sense les incomoditats ni el cost del transport públic o privat i, a més, fas vida sana. Sembla com si els ciclistes no volguessin adonar-se que la bicicleta també és un mitjà de transport i, a les ciutats, pot ser perillós per la quantitat de trànsit que hi ha, i perquè aquest trànsit està regulat per als vehicles de motor que no respecten els ciclistes.

motoristes els obliguen a dur casc i als conductors i acompanyants del conductor, el cinturó de seguretat, i ha servit per conscienciar les usuàries que el seu ús és important i ningú no en qüestiona el seu ús.

És evident que el casc, per ell mateix, no evita cap accident, perquè sovint el ciclista és la víctima de l'atropellament o la caiguda, però és important conscienciar del seu ús. Cal que les persones que viatgen en bici s'acostumin a sortir de casa amb les claus, el mòbil i, també, el casc de la bici, com un hàbit a incorporar al teu dia a dia. I també cal promoure entre els nens aquest hàbit quan agafen per primer cop la bicicleta i no ho vegin com una incomoditat o alguna cosa afegida.

### El casc és la manera més efectiva que tenim els ciclistes per protegir-nos nosaltres mateixos

No som conscients del que ens pot arribar a passar fins que no tenim un accident, però per això cal establir algunes normatives per prevenir-ne la gravetat. El casc evita dues de cada tres lesions cranials i cerebrals i, encara que no ho sembli, una tercera part dels accidents són a conseqüència de la pèrdua de control de la bicicleta o per un esvoranc, per un vianant..., sense la intervenció d'un cotxe. Una cosa és una caiguda en què et fas una rascada i ja està, i una altra cosa és que piquis contra un cotxe, o el terra amb casc o sense.

S'ha d'apostar per la protecció dels ciclistes des de la pedagogia als conductors (respecte dels carrils bici, no als avançaments perillosos...) però l'ús del casc és la manera més efectiva que tenim els ciclistes urbans per protegir-nos nosaltres mateixos. ◀



/ ARIADNA BORRÀS



## PERSPECTIVA

# D'acord, primer la independència

**Antoni Rico i Garcia**

 Historiador i professor de secundària  
 @La\_Directa

Si hi ha una consigna que ha triomfat els darrers temps entre determinats sectors "sobiranistes" o "independentistes" ha estat la de "primer la independència". La proclama, però, no està exempta d'intencionalitat política, malgrat el presumpte embolcall de neutralitat. Un servidor que és de la vella escola del "independència i socialisme" -perdó, revolució-, sempre s'ha mostrat perplex davant de l'èxit d'una idea de procés d'independència tan simple i enganyós. El temps, però, m'havia anat reafirmant en la idea de considerar els partidaris de l'anomenada transversalitat com una mena d'independentistes de dretes que l'única cosa que pretenien era col·locar els seus principis neoliberals a partir de la proclama "primer la independència". Però el temps passa, el pensament muta i es transforma i, finalment, acabes arribant a la convicció que tal com estan les coses, sincerament, crec que és l'hora de dir tots junts "primer la independència".

## Deixeu de destruir el país i cridem tots junts "primer la independència"

Per què? Molt senzill. La dreta independentista ha creat un relat del procés cap a la independència en què tots els catalans -bé, jo com que sóc valencià potser no entre en el *Volk Quatreprovincià* hem d'anar junts i no barallar-nos entre nosaltres. Hem d'estar units per enfrontar-nos al nostre verdader enemic: Espanya i, sobretot, repetiu amb mi, l'espòli fiscal. Paral·lelament, els *think thanks* filoconvergens partidaris del "primer la independència", han anat generant un altre relat d'inspiració neoliberal que venen com a inevitable i, fins i tot, buit de tota ideologia o proposta política: les retallades i privatitzacions. I és clar, jo em pregunto, potser ha arribat l'hora que l'esquerra d'aquest país, la independentista orgànica o no, ens plantegem recollir el guant dels nostres compatriotes del "Herbes de Montserrat Party" i ens hi sumem. Per què? Doncs



/ MIQUEL PANG

perquè si realment primer és la independència i no les polítiques basades en postulats ideològics de classe, CiU i els seus aliats deixaran de privatitzar la sanitat, l'educació o l'aigua, no? Perquè totes les mesures que el govern del Parc de la Ciutadella pren cada dia són de caràcter ideològic i gens innocents, ans al contrari, són el millor exemple de la Catalunya independent que ens espera en el cas que siguem aquests senyors els qui continuem governant l'endemà del "dia D".

Primer la independència? D'acord, parem aquí. Deixeu de privatitzar en nom de Catalunya. Deixeu de vendre l'aigua al millor postor amb l'excusa que la

Generalitat no té diners per culpa de Madrid. Deixeu d'aplicar la LEC -lleí, per cert, que ha servit d'exemple per redactar la LOMCE- i no tireu endavant el decret de plantilles 2013/14. Deixeu de privatitzar serveis públics relacionats amb la sanitat. Deixeu d'allargar les concessions i privilegis feudals de pas als vostres amics d'Abertis. Deixeu de retallar en TV3 i Catalunya Ràdio en favor dels vostres mitjans afins del Grup Godó. En definitiva, deixeu de mentir i carregareu el poc que havíem aconseguit. Deixeu, doncs, de destruir el país i cridem tots junts "primer la independència". Amén. ◀

## CANVI DE RUMB

## Reflexions sobre la construcció social del sexe

**Joan Bardella**

Educador

@La\_Directa

Si bé la diferenciació de sexe (biològic) i gènere (construcció social) ha servit per les lluites feministes, Anne Fausto Starling presenta un interessant estudi on s'afirma que potser no cal ni fer aquesta diferència, doncs la mateixa idea de sexe (masculí/femení) és un constructe cultural que no se sosté ni des de la ciència biològica des d'on Anne ens parla. La societat classifica la normalitat, i la ciència mèdica aborda la intersexualitat a cop de bisturi a un naixement herètic que fa trontollar el binomi home/dona. Els naixements intersex se situen, segons l'autora i el seu equip, en l'1.7% del total i es resolen en 24 hores amb intervenció quirúrgica; és a dir, si es considera que el penis/clitoris és funcional segons l'escala fal·lomètrica (<2cm) es conserva i si no ho és (>2cm) es mutila convertint-lo en clitoris. Tots els embrions, des de la gestació, presenten les mateixes característiques fins que un joc d'equilibris hormonals els fan decantar-se cap a un sexe o l'altre (si acceptem el binomi) diferint més o menys entre sí. Així, un clitoris és un penis, l'escrot són els llavis vaginals tancats, els testicles són els ovaris (que descendeixen després del naixement), l'úter i les trompes de fal·lopi són l'epidídim i els conductes deferents respectivament, etc. En la mateixa línia, Judith Butler a *El gènere en disputa* fa una crítica al Dr. Page (investigador del MIT de Massachusetts) i els seus col·legues els quals afirmaven haver descobert el "gen mestre" al que denominen TDF o factor determinant de testicles. El fet és que les investigacions se segueixen cenyint al patró masculí-determinant, femení-absència i a més es deixen d'explicar els casos en què una persona presenta testicles i cromosomes XX o vagina i cromosomes XY, etc. La qüestió sembla ser que entre l'ideal de Superman i Superwoman estem la resta de mortals. No es tracta de dos bàndols sinó d'un *continuum* trencat pels naixements "anormals", per aquells que se situen al centre, els intersex. Les classificacions binàries són una reducció massa estreta; un constructe social platònic que condiona tant els rols de les persones, com les pròpies investigacions, i en darrer terme, un mal gust per la norma i per classificar-ho tot. La teoria *queer* avança fent trontollar múltiples manifestacions del poder patriarcal i els i les educadors hem d'estar molt alerta, doncs es dibuixa un marc d'actuació en què hem de romandre ben atentes. Els rols socials ofeguen i tot infant té dret a gaudir d'un desenvolupament òptim, lliure d'estereotips. ◀

**IMPRESSIONS**

**CARTES**

Envieu les vostres cartes a: [cartes@setmanaridirecta.info](mailto:cartes@setmanaridirecta.info) per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

**L'excel·lència acadèmica passa només per l'anglès?**

**Eva M. Tabaco Zapata**  
Barcelona

**D**avant la retallada de drets en l'àmbit de l'educació, ara ens trobem amb què, a partir del curs 2013-2014, serà necessari el coneixement d'una tercera llengua per poder graduar-se a la universitat a Catalunya i això em fa plantejar-me diverses qüestions, preguntes que, pel que es veu, els nostres polítics no deuen trobar prou importants. El cas és, si ens trobem davant la retallada més greu que ha sofert el nostre àmbit educatiu i, a la vegada, amb una pujada de taxes universitàries bastant rellevant, com es pretén que el nivell d'anglès millori? Pocs posaran en dubte que el nivell d'anglès d'aquest país és molt més que millorable i, probablement, la majoria estarem d'acord en què un dels principals motius n'és el sistema educatiu actual i les

seves carencies; però si la idea és que aquest sistema anirà a millor els propers anys, tant com per millorar el nivell d'anglès, he de recordar als polítics que el que estan fent no és una reforma educativa en la que s'impulsen les llengües estrangeres sinó que el que estan fent són retallades, un camí que trobo no és el que més afavoreix una millora en l'aprenentatge.

Davant d'aquest primer punt imagino que hem de concloure que els nens hauran d'estudiar a acadèmies fora del context escolar, és a dir, pagant, i si a aquestes acadèmies els hi sumem que també hauran de pagar més taxes per poder cursar estudis universitaris, què ens queda? Un sistema que garanteix drets o que els restringeix? Un sistema que converteix l'educació en un privilegi?

Trobo que, abans d'afegir requisits a què un jove es pugui llicenciar en aquest país, haurien de mirar quin es el camí més adient per aconseguir l'excel·lència acadèmica, que no tan sols passa per afegir requisits sinó per donar eines que els facilitin. ◀



**PENSEM**

**El fràquing no s'ha acabat**

**Ferran Domènech**  
[@ferranmanlleu](https://twitter.com/ferranmanlleu)

**C**ontràriament al que es pot sentir en converses de bar, el fràquing no s'ha acabat. És cert que s'ha denegat un dels permisos que afecta el Ripollès, la Garrotxa i Osona. Tanmateix, els permisos Darwin i Leonardo estan paralitzats (no denegats) i els que afecten la Franja de Ponent i Castelló segueixen endavant.

Fa un mes i mig, el Parlament de Catalunya va votar contra la prohibició del fràquing. Els mateixos polítics que l'havien rebutjat als seus municipis, votaven en contra de la prohibició al Parlament. Al·legaven que, en contrapartida, votaven a favor de la creació d'una comissió d'investigació "per saber què tenim". I no hagués estat més lògic haver-la creat en el moment de concedir el primer per-

mis el novembre de 2011? No, ja que en aquell moment ningú sabia què era el fràquing i era més pràctic mantenir l'opacitat administrativa.

**Els mateixos polítics que l'havien rebutjat als seus municipis, votaven en contra de la prohibició al Parlament**

I ara tot se'ls posa de cara, el Govern central està posant fil a l'agulla per concedir els permisos d'investigació i explotació, passant per damunt de les autonomies. D'aquesta manera, la Generalitat pot enviar el *marró* a Madrid i, de pas, alimentar el discurs patriòtic d'*Espanya ens roba* mentre segueix la mateixa política que amb les grans inversions com Eurovegas; el capital estranger és benvingut, al preu que sigui. ◀

**COM S'HA FET...**



**A**questa setmana estem al·lucinant amb el gran suport que ha rebut la campanya de micromecenatge. Més de 600 aportacions i més de 24 mil euros en tan sols dues setmanes. Divendres passat ja vam arribar a la xifra de 22 mil euros que demanàvem inicialment. Va anar tan bé i tan ràpid que hem decidit ampliar la petició per damunt dels 30 mil euros. Creiem que ho podrem aconseguir perquè encara queden 25 dies de campanya. Així que aquesta setmana hem llançat l'ampliació de la campanya amb els nous objectius i properament presentarem un nou vídeo de promo-

ció amb gent de mitjans lliures i de cooperatives. Si aconseguim els objectius de la campanya dedicarem els diners a investigació periodística, a seguretat informàtica, a subscripcions i difusió i a reforçar el projecte en general. Volem agrair molt especialment a les més de 600 persones que han fet aportacions fins ara i animar a les que no ho han fet. Finalment, comentar que aquesta setmana fem la secció A fons dels Quaderns d'Il·lucra sobre el tema de mitjans lliures arreu del món per acabar d'omplir de contingut tota aquesta campanya. Fins la setmana que ve. Salut!

**EL RACÓ IL·LUSTRAT**

TRES



Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)  
Dipòsit Legal: GI-1528-2005  
C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona  
[www.directa.cat](http://www.directa.cat)  
[directa@setmanaridirecta.info](mailto:directa@setmanaridirecta.info)  
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

**creative commons** LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS  
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- RECONeixEMENT. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciat.
- NO COMERCIAL. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- SENSE OBRES DERIVADES. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. //

Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

**A**questa publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

**ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA**

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat  
audiovisuals@directa.cat — il·lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat  
subscripcions@directa.cat — distribuicio@directa.cat — publicitat@directa.cat

**QUI SOM?**

**REDACCIÓ** Estirant del fil David Bou **Així està el pati** Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Lèlia Becana i Maria Manyosa **Quaderns d'Il·lucra** quaterns@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Anna Pujol Reig, Mireia Chavarría i Àlex Vila **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hiba Arbide, Gala Pin i Josean Llorente **Agenda** Arnau Galí i Muriel Comas **La indirecta** Salut. Vila **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Blai Lindström **SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Jordi Raymond **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes

**CORRESPONSALIES**

**BAIX LLOBREGAT:** baixllobregat@directa.cat  
**BERGUEDA:** bergueda@directa.cat  
**BARCELONÈS NORD:** barcelonesnord@directa.cat  
**EL CAMP:** elcamp@directa.cat  
**GIRONA:** girona@directa.cat  
**L'HORTA:** horta@directa.cat  
**MANRESA:** manresa@directa.cat  
**MARESME:** maresme@directa.cat  
**MENORCA:** menorca@directa.cat  
**OSONA:** osona@directa.cat  
**RIPOLLÈS:** ripolles@directa.cat  
**SABADELL:** sabadell@directa.cat  
**SOLSONÈS:** solsones@directa.cat  
**TERRASSA:** terrassa@directa.cat  
**TERRES DE L'EBRE:** terresebre@directa.cat  
**TERRES DE PONENT:** terresponent@directa.cat  
**VALLÈS ORIENTAL:** vallesoriental@directa.cat

**AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 4**



MIRALLS

Iñaki Rivera

“A l'Estat espanyol no s'ha fet una pedagogia seriosa sobre drets humans”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Reinventar l'esport: una via per a la inclusió social

pàg. 6 i 7



# La conquesta dels mitjans

Dos anys després de la fi de la Segona Guerra Mundial, Capa, Cartier-Bresson i altres fotoperiodistes van impulsar una de les primeres cooperatives de premsa a París: l'agència Magnum. 65 anys després, en plena crisi econòmica i de credibilitat de la comunicació, moltes periodistes i lectores veuen que aquest model és una manera de crear mitjans aliens a les lògiques d'empresa capitalista que refundin el pacte del periodisme amb la població. La incògnita és com fer-lo sostenible.

Bertran Cazorla  
afons@directa.cat

“El més important és que no devem res a ningú”; dit així, sona alliberador. Però qui enuncia aquesta frase se l'ha haguda de guanyar, aquesta llibertat. Giorgos Cfiaras cobrava un bon sou, prop de 2.000 euros, com a sotscaip de la secció d'internacional del diari de més tirada a Grècia, conservador. Ara cobra 800 euros, la mateixa quantitat que la resta de les seves 99 companyes que treballen al rotatiu que va sorgir l'any passat. El nom del nou mitjà ja rebel·la perquè Cfiaras s'hi troba a gust: *Diari dels periodistes*.

Cfiaras n'estava tip, del seu antic diari, narra per telèfon des de Grècia. En ple debat sobre el *Diktat* de l'austeritat de la UE contra Grècia i, especialment, en una secció com la d'internacional, el periodista considera que es limitaven a fer “propaganda”. Per això va decidir fer el salt quan, a inicis de 2012, una bona colla de companyes seves van començar a treballar per impulsar el *Diari dels periodistes*. El gruix de la plantilla provenia del diari de centreesquerra *Eleftherotypia*, que va fer bancarrota a finals de 2011.

Llavors, algunes de les treballadores afectades per la fallida van decidir aportar mil euros per cap i els sous dels dos primers mesos per fundar una cooperativa de treball. Actualment, té 120 membres, 99 de les quals són empleades de l'empresa, explica Cfiaras. Des d'una redacció horitzontal, molt diferent de la que Cfiaras coneixia del seu antic mitjà, aquestes periodistes editen un rotatiu que, assegura, ja ocupa prop d'un 10% del mercat grec de la premsa diària i la quarta posició en el rànquing dels rotatius més difosos. “No som un diari partidista i no pensem tots el mateix, però, en línies generals, crec que som de centreesquerra i ens oposem frontalment al memoràndum” que la Unió Europea ha imposat a Grècia, sosté Cfiaras.

**Un sector en crisi**

La magnitud de l'experiment que protagonitza *Diari dels periodistes* potser sí que és singular, però no ho són ni el col·lapse dels mitjans tradicionals ni la intuïció que el cooperativisme pot ser

una sortida. A Catalunya, el manifest llançat fa uns dies per l'Assemblea de Mitjans en Lluita, creada recentment, dóna una idea de com la recessió està afectant aquest mercat: “El sector de la comunicació és el segon més castigat per la crisi després del de la construcció”, afirma el text. Les conclusions de la Mesa sectorial dels mitjans de comunicació de Catalunya, un òrgan impulsat per empreses, sindicats majoritaris i agrupacions professionals, esbossen l'abast de l'enfonsament amb algunes xifres: 200 mitjans han tancat a l'Estat des de 2008; a finals de l'any passat, 90.200 persones es guanyaven la vida al sector, 12.300 menys que a principis d'any; la Generalitat va retallar les subvencions de dinou milions d'euros de 2010 a 9,4 el 2012.

La comunicació és, doncs, un dels sectors més assolats per la crisi econòmica. “Però el problema ve d'abans”, opina José Bejarano, impulsor de la cooperativa Se Buscan Periodistas: “La gent ens ha donat l'esquena a causa de l'entrega del sector a interessos aliens a la societat”. “És molt necessari que el periodista torni a tenir el control sobre el producte periodístic”, indica Alex de las Marías, periodista i membre del Col·lectiu Ronda. I si el model d'empresa capitalista és percebut com el causant d'aquest divorci entre periodisme i ciutadania, l'alternativa cooperativista, la presa dels mitjans per part de lectores i professionals, apareix com a via per refundar el pacte.

**L'alternativa de la cooperativa**

Per fer-ho, no cal inventar el cooperativisme en premsa: d'experiències, ja n'hi ha hagut. No cal recórrer al record de l'agència Magnum, fundada com a cooperativa el 1947 per reporters com Robert Capa o Henri Cartier-Bresson, per trobar precedents. A l'Estat espanyol, Bejarano recorda que una de les capçaleres de la *prensa del movimiento* va ser comprada per les treballadores quan, als anys 80, es va dissoldre l'antiga xarxa de diaris falangista i els rotatius van ser venuts, generalment a empreses. “Els va anar molt bé; van fer diners”, recorda Bejarano, que també narra que els empleats van acabar venent el *Sur* a Vo-

cento. Ironies del destí, el gener d'enguany, aquest grup mediàtic va anunciar l'acomiadament de dotze treballadors d'aquest diari.

El cooperativisme a la premsa, doncs, no és un fenomen nou, però la magnitud i la multiplicació dels experiments actuals sí que agafen desproporcionades les organitzacions professionals. El Col·legi de Periodistes de Catalunya desconeix si alguna de les 3.800 persones col·legiades treballa en una cooperativa. El Sindicat de Periodistes de Catalunya (SPC) tampoc no ha fet cap recompte d'aquesta mena entre les seves 800 afiliades. Tot són intuïcions vagues, com la que formula la Mesa sectorial: una de les seves recomanacions és donar "suport a la creació de nous mitjans sota noves fórmules empresarials o de gestió", per la qual cosa convida les associacions professionals a assessorar aquests projectes.

De moment, l'única d'aquestes associacions que ha dut a terme alguna mesura en aquest sentit és el SPC, que aquesta mateixa setmana ha preparat una xerrada sobre cooperativisme amb expertes laboralistes del Col·lectiu Ronda. "Ens ve molta gent del sector de la comunicació en general a consultar-nos com a advocats laboralistes, per acomiadaments, per modificacions unilaterals de les seves condicions de treball...", narra Alex de las Marfías, periodista que fa feina en aquesta cooperativa d'advocats. "Creiem que una part important d'aquest talent que s'està abaratint tindria sortida en el mercat dels mitjans, que, d'altra banda, està esdevenint deficitari en molts aspectes", sosté. De possibilitats, n'hi ha: el nombre de professionals de la comunicació aturades ha passat de 6.325 el gener de 2009 a 11.111 l'octubre de 2012, segons càlculs de CCOO. Això suposa una gran quantitat de temps, força de treball i prestacions capitalitzables disponibles.

#### Experiències pioneres

Ara bé, De las Marfías també subratlla que el món cooperatiu no està exempt de perills. Primer, "cal assumir que una cooperativa no és una mera forma de dret mercantil; és una manera de treballar, cal interioritzar-ho". I d'altra banda, cal fer un projecte sostenible.

#### Experiències locals com 'Contrapunt', a Mollet del Vallès, o 'Fet a Sant Feliu', al Baix Llobregat, van ser pioneres de l'actual 'boom' de mitjans cooperatius

Ho saben molt bé a Contrapunt, pioners del cooperativisme actual a la premsa catalana. "Vam començar creant un diari, però, al darrer, hi hem hagut de fer una empresa", narra un dels cinc socis que, el 2001, van fundar aquest mitjà a Mollet del Vallès. Actualment, després de retallar-ne dos, la cooperativa sosté vuit llocs de treball. Distribueix 10.500 exemplars del setmanari *Contra-*



IL·LUSTRACIÓ:  
Zulema Galeano

punt a Mollet i manté les web aravalles.cat – que informa sobre el Vallès Oriental i té entre 18.000 i 23.000 usuaris úniques al mes – i contrapunt.cat, sobre el Baix Vallès, que en registra prop de 16.000. I, sobretot, el mitjà és independent de les "vel·leïtats d'un propietari", explica Torrents, que afegeix: "Només hi ha un interès coincident: com més bé facis la feina, més lectors tindràs".

Un altre avantatge del model cooperatiu és la possibilitat que ofereix de teixir complicitats amb la comunitat lectora, apunta Jordi Ferrer, president de *Fet a Sant Feliu*, un diari digital –i revista impresa– del Baix Llobregat que, el 2012, va rebre 38.012 usuaris úniques. Constituïda el 2008, la cooperativa editora del canal va ser pionera perquè no era de treball, sinó de consum. En aquest cas, doncs, no eren els periodistes que col·lectivitzaven el seu treball, sinó la ciutadania que unia forces per facilitar la creació d'un bé: informació sobre la seva ciutat. "Ens inspirem en la tradició cooperativista arrelada a Catalunya i que parteix de creure en la col·lectivitat com a motor de canvi i en el professionalisme com a garantia de qualitat", diu Ferrer, que compara l'auge cooperativista actual a la premsa amb el que hi va haver al sector de l'educació

quan, a les darreries del franquisme, les comunitats escolars van començar a qüestionar els vells models pedagògics. Actualment, 160 cooperativistes de *Fet a Sant Feliu* garanteixen, amb una quota de 35 euros anuals, la feina a una periodista.

#### Més enllà de l'àmbit local

El món local, doncs, des de fa pocs anys, és un camp de proves per al cooperativisme a la premsa catalana. Però la crisi ha obligat a anar més enllà: iniciatives com *Alternativas Económicas* demostren que el model comença a fer el salt a àmbits de més abast. I, per fer-ho, la complicitat amb les lectores assajada per mitjans com *Fet a Sant Feliu* esdevé clau. Tant, que la secció catalana d'*El Diario.es* (una societat limitada), *Catalunya Plural*, ha anat més enllà del règim cooperatiu i ha apostat per articular-se com a fundació per reforçar els llaços amb la comunitat a la qual informa. "Ara, hem de ser els mateixos periodistes els que creem mitjans, però sempre amb la col·laboració dels lectors", diu Josep Carles Rius. Per això va impulsar la Fundació Periodisme Plural, que compta amb 42 membres fundadores. Amb aquesta fórmula, explica Rius: "Volem llançar clarament el missatge d'implicació" en la vida civil.

Un altre perill de la complicitat amb les lectores és que la línia editorial, més que no pas guanyar independència, passi de dependre dels interessos de l'amo del mitjà capitalista a fer-ho de les preferències de les sòcies lectores. Aquest dilema és el que es van plantejar les treballadores de *Público*, que van constituir la cooperativa Más Público per mirar d'aconseguir el control sobre la capçalera, finalment adjudicada al seu antic editor, Jaume Roures, per un jutjat mercantil. Des de llavors, Más Público impulsa *La Marea*. Integren la cooperativa mixta nou sòcies treballadores, totes elles provinents de *Público*, i 97 sòcies lectores. L'assemblea anual pren les decisions principals, i delega les funcions executives en un consell rector format paritàriament per representants de treballadores i usuaris. "És un model quant a independència de la redacció, fins i tot de la cooperativa", diu Trinidad Deiros.

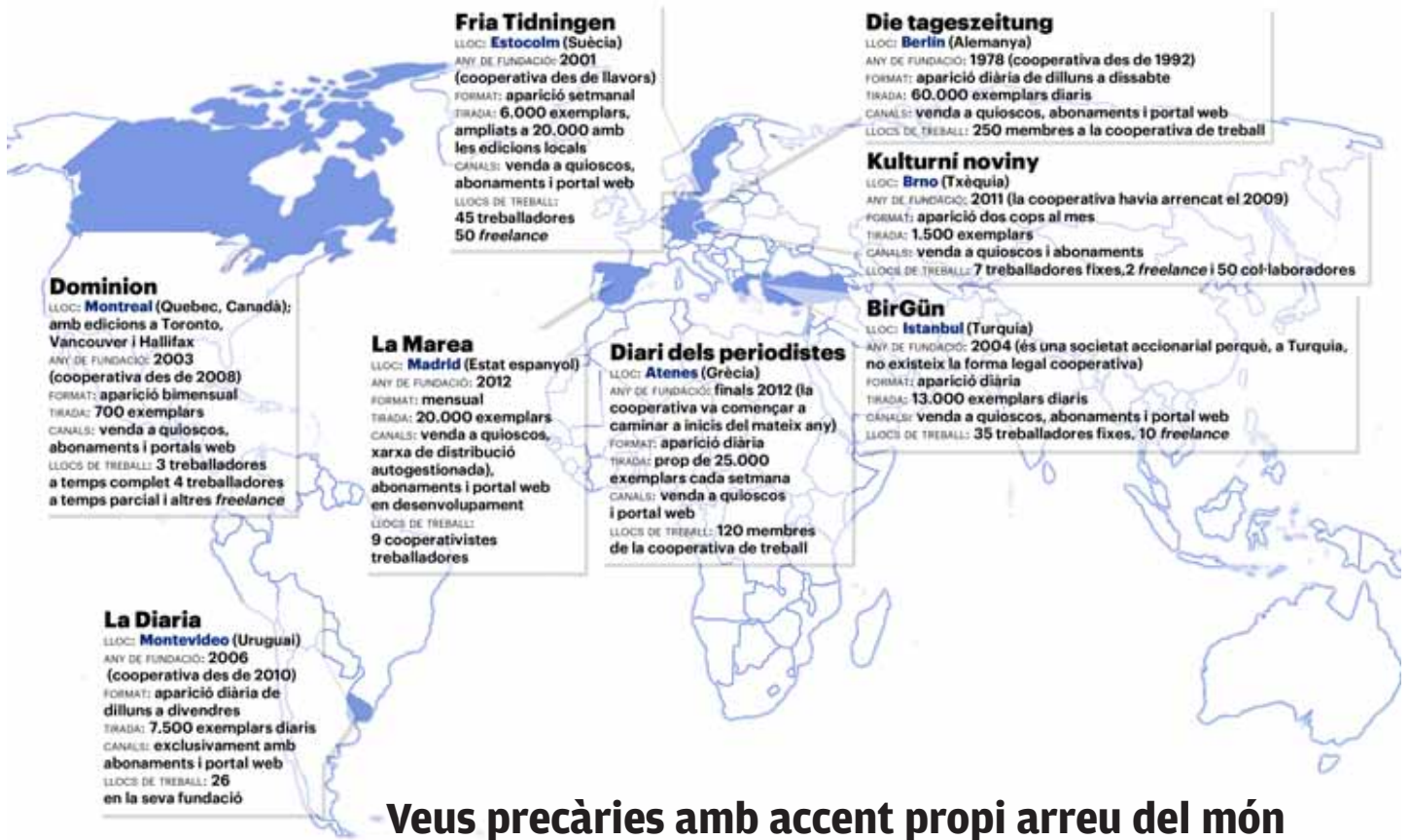
En una línia similar, a *Alternativas Económicas*, els sis socis treballadors s'han reservat el 70% dels vots davant dels socis col·laboradors, que per ara són 35. Així s'asseguren la mateixa independència que tenen dels anunciants: "No crec que hom pugui donar la informació sobre els bancs que hem fet aquí a cap altre diari", opina Mariana Vilnitsky, sòcia treballadora. La clau va ser deixar de basar-se en la publicitat i apostar per les subscripcions. Ara en tenen 900, però els en calen més per ser viables. Vilnitsky és optimista: "La sostenibilitat no és més difícil en una cooperativa. Al contrari: li posem més ganes perquè l'empresa és nostra", conclou.

#### Refer el pacte amb la societat

Hi ha gent, però, que es mostra escèptica amb aquest boom. "La situació és tan catastròfica que limitar-nos a fer un diari digital no soluciona gran cosa", sosté Bejarano. Ell i altres periodistes aturades de l'Asociación de la Prensa de Sevilla van estudiar aquesta possibilitat, però van veure que, per resoldre la crisi de credibilitat del periodisme, calia anar més enllà: "Necessitem una organització molt potent per reprendre el pols de la professió i oferir un pacte a la societat".

#### El cooperativisme a la premsa ve de lluny

De moment, Se Buscan Periodistas, fundada el desembre passat, està creant una cooperativa de professionals *free-lance*. La intenció és anar impulsant cooperatives de ràdio, digitals i audiovisuals per agrupar-les sota un paraigua d'economia cooperativa de la comunicació. El model que els inspira és el de l'Argentina, on durant l'època del *corralito* ja van florir les cooperatives al sector. Un miler d'elles es van agrupar dins de Coomunicar, una plataforma que es va presentar el març d'enguany. De l'Argentina a Grècia, passant per l'Estat espanyol, el cooperativisme emergeix com a possible sortida per un sector de la premsa desorientat.



## Veus precàries amb accent propi arreu del món



Hi ha una cantonada, a Berlín, on els paradigmes que encarnen més clarament els models de premsa capitalista i cooperativa topen literalment, de manera física. Al barri de Kreuzberg, s'entrecruen els carrers Axel Springer (1912-1985) i Rudi Dutschke (1940-1979). L'Ajuntament va batrejar amb el nom del primer, el magnat de la premsa alemanya, la via on trobem la seu berlinesa del buc insígnia de l'imperi mediàtic que va fundar: el *Bild*, el diari de més tirada a l'Europa continental, exemple de tabloide groc i conservador. Un blanc destacat dels atacs d'aquest diari va ser, justament, Rudi Dutschke. Després d'una recollida de signatures i fins i tot una consulta ciutadana, el tram de l'antiga Kochstrasse que va a petar al carrer d'Springer du el nom d'aquest líder del 68 alemany. La topada és buscada: qui va impulsar la campanya pel canvi de nom va ser el diari que Dutschke va ajudar a fundar, *Die tageszeitung* (*taz*). Amb seu al carrer Rudi Dutschke (abans Kochstrasse), 23, *la taz* és un dels mitjans més grans del món que funciona en règim de cooperativa.

Ho fa des de l'any 1992. A l'Alemanya recentment reunificada, "els altres diaris estaven en plena fase d'ex-

pansió mentre que la *taz* se sumia en una greu crisi", explica Konny Gellenbeck, responsable de la cooperativa. "El model estava esgotat", recorda Gellenbeck, en relació a la situació que vivia, a principis dels noranta, un mitjà fundat el 1978 com a associació i que, fins llavors, funcionava de manera completament horitzontal. Mentre *Liberation*, un altre diari sorgit a l'empara de les revoltes dels anys 70, responia a una crisi financera similar donant entrada a capitals com el d'Edouard de Rothschild, la *taz* va fer una crida a les lectures per esdevenir cooperativa. "Va ser el primer projecte de *crowdfunding* que va existir", recalca Gellenbeck. Va recollir tres milions de marcs (1,5 milions d'euros) de 3.000 lectures.

Actualment, la cooperativa té 12.784 membres, que han aportat, com a mínim, 500 euros a un capital social que supera els onze milions. D'aquestes membres, 250 són sòcies treballadores. Elles són les que escullen les cinc persones que integren la junta directiva. "L'àmbit de redacció està completament separat d'aquells que aporten els diners", defensa Gellenbeck. La *taz* apareix —com la resta de diaris alemanys— de dilluns a dissabte i té una tirada de 60.000 exemplars, en un país de 80 milions d'habitants. La seva web registra prop de tres milions d'usuàries úniques mensuals. Malgrat el seu èxit en un moment de crisi generalitzada al sector, pocs mitjans alemanys han seguit el model *taz*. Un d'ells és el petit diari alternatiu *junge welt*, que també funciona en règim de cooperativa.

Fora d'Alemanya, *La Marea*, a l'Estat espanyol, és un dels mitjans que s'inspiren en el model de la *taz*. N'hi ha pocs, opina Gellenbeck. Ho va constatar la *die tageszeitung* després de cercar-los l'any passat. Amb motiu del vintè aniversari i aprofitant l'any mundial de les cooperatives, més de 600 micromecenases van aplegar 73.928 euros de l'assemblea de la *taz* va destinar a quatre dels cinc mitjans cooperatius que ha trobat al món: *La Diaria* (de l'Uruguai), *Kulturni Noviny* (de Txèquia), *BirGün* (de Turquia), *Fria Tidningen* (de Suècia) i *Dominion* (del Canadà). Completa aquest esbós el *Diari dels Periodistes*, que funciona a Grècia des de l'any passat, i la revista *Alternatives Econòmiques* de París.

Són de continents i temàtiques diverses, però tots aquests projectes tenen una cosa en comú, més enllà de la seva naturalesa cooperativa, o precisament per això. Tots ells van néixer fa poc més d'una dècada amb la voluntat de ser una veu alternativa als diaris que copen el panorama mediàtic als seus països i donar veu a moviments socials com l'ecologisme, el feminisme o els drets LGTBI. Tots ells són projectes precaris, que funcionen amb un petit nucli de treballadores i una xarxa de col·laboradores important i no deixen de patir per la seva viabilitat econòmica.

La més antiga d'aquestes iniciatives té dotze anys. Des de 2001, *Fria Tidningen* edita prop de 6.000 diaris dos cops per setmana a Estocolm (xifra que creix fins als 20.000 si hi afegim les edicions locals). No va ser fins a l'exercici de 2011, però, que va registrar beneficis.

Un exemple de les dificultats d'un model que, amb tot, és atractiu en temps de crisi: tant a Grècia com a l'Estat espanyol, la crisi de diaris progressistes que funcionaven segons el model clàssic de mitjà capitalista ha donat pas a experiments cooperatius: *La Marea* (Madrid) i el *Diari dels Periodistes* (Grècia).

Abans de la crisi i en altres contrades, però, la recerca de noves maneres de fer periodisme ja havia fructificat. De vegades amb fruits molt petits, com a Txèquia. El magazine *Kulturni noviny* surt al carrer cada mes des de 2011 i té una tirada de 1.500 exemplars. Editar-lo ha reduït els 20.000 euros de capital social que havien aplegat 62 cooperativistes el 2009 a 12.000. D'altres projectes, en canvi, estan dissenyats per ser molt grans. *La Diaria*, amb gairebé 7.500 exemplars cada dia, ha esdevingut el segon diari de l'Uruguai després que prop de quaranta persones, entre elles Mario Benedetti i Eduardo Galeano, aportessin el capital inicial, el 2006. Part de l'èxit de *La Diaria* es deu a la seva perspectiva editorial, diferenciada dels mitjans conservadors, però també dels progressistes tradicionals, dominats per homes: el nom de la seva capçalera, en femení, ja és tot un programa. I consegüentment, amb ella, la redacció de 35 membres és gairebé paritària i vuit seccions estan dirigides per dones. Amb aquesta veu pròpia, *La Diaria* i altres mitjans cooperatius miren de fer-se fora en el panorama mediàtic dels seus països. La incògnita és si l'èxit editorial anirà acompanyat d'un model econòmic sostenible.

# Iñaki Rivera:

## “A l’Estat espanyol no s’ha fet una pedagogia seriosa sobre drets humans”



D'arrels argentines, Iñaki Rivera és professor de Dret Penal, continuador dels estudis de criminologia crítica de la dècada de 1970 i responsable de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (OSPDH) de la Universitat de Barcelona. Durant el mes de maig, va declarar com a testimoni en el procés contra nou funcionaris de presons acusats de torturar els reclusos amotinats a la presó de Quatre Camins l'any 2004. Les converses les investigadores de l'Observatori van mantenir amb els presos les setmanes posteriors al motí van servir per elaborar un dossier que ha ajudat a denunciar els fets en diversos processos judicials i organismes internacionals. El 5 de juny s'ha celebrat la darrera sessió del judici. Vist per sentència.

Carles Masjà  
entrevista@directa.cat

**La Coordinadora per a la Prevenció de la Tortura (CPT) assegura que el motí de Quatre Camins “suposa un dels capítols més greus de vulneració dels drets humans de la història recent”. Creus que el veredict del jutge estarà a l'alçada de la importància d'aquests fets?**

És un judici molt important i això no es pot minimitzar. Per primera vegada, al cap de nou anys, nou funcionaris de presons s'han assegut a la banqueta dels acusats, cosa que ha costat molt. D'altra banda, també és molt important haver aconseguit visibilitzar tota aquesta brutalitat. Dit això, en un procés penal, hi ha moltes coses que queden fora. No és el mateix la veritat processal que la material. El motí va tenir conseqüències personals per a molta gent i això no és l'objecte del judici. Per això, al final, t'adones que, si la justícia consisteix a recompondre una situació ferida, això és absolutament impossible. Esperem que el judici acabi amb una sentència condemnatòria –fet que, segurament, tindria una importància brutal– i que no hi hagi indults. Després dels últims casos amb els Mossos d'Esquadra, ja hem perdut la innocència en aquest aspecte. Si cal, tornarem a posar els casos a disposició dels organismes internacionals perquè tornin a fer inspeccions i demanar explicacions a l'Estat espanyol. Amb les eines legals de què disposem dins aquest món, no podem fer res més.

**Ara, en fred, quines sensacions tens després d'haver declarat al judici?**

Sincerament, els dies abans del judici, tots estàvem molt malament, amb nervis i por. Tingues en compte que, fa anys, vaig rebre amenaces i, ara, m'he hagut de tornar a tro-

bar cara a cara amb la mateixa gent. Després, en el moment de declarar, em vaig sentir millor; ja m'esperava els atacs desqualificadors contra l'OSPDH. Al final, a la sortida dels jutjats, vaig tornar a sentir una insatisfacció molt gran, em semblava que m'havia oblidat de dir algunes coses. Durant gairebé tretze anys, vaig treballar com a advocat defensor de persones preses i sé què significa portar la defensa dels funcionaris, puc entendre la seva estratègia. Malgrat tot, crec que algun d'aquests advocats va arribar a un punt de vergonya increïble i, personalment, quan tot hagi acabat, no descarto emprendre algun tipus d'acció legal.

**En qualsevol cas, sou conscients que s'ha donat veu a un col·lectiu que normalment és silenciats?**

Sí, però, sincerament, l'observatori és una peça més d'una maquinària que en té moltes: els reclusos, les famílies, l'advocacia... Una altra font d'insatisfacció és que molta gent s'ha quedat pel camí, tant d'una banda com de l'altra. Segons la informació reservada de Serveis Penitenciaris, dels 26 presos lesionats que hi havia al principi, ara, han declarat menys d'una dotzena. D'altra banda, segons el que va signar el responsable de Serveis Penitenciaris de l'època, Albert Batlle, aquell dia, van entrar a la presó més de 200 funcionaris fora de servei. Hi ha reclusos que han aguantat molt: tot i estar a la presó, encara continuen declarant contra els funcionaris; no em puc imaginar el que els pot passar ara o d'aquí un temps, quan no estiguin sota el focus mediàtic. Tinc clar que, si s'ha esmentat tant l'observatori, és perquè hi ha una estratègia barroera de la defensa. Des d'un punt de vista legal, si impugnes la prova principal dient que és corrupta, pots demanar la nul·litat de tot el que ha passat després. No es poden agafar enllac més. Totes les declaracions dels presos coincideixen a assenyalar les mateixes persones, llocs, hores i *modus operandi*.

**“Hi ha reclusos que han aguantat molt: tot i estar a la presó, encara continuen declarant contra els funcionaris implicats en el cas de Quatre Camins”**

**Com valoreu la cobertura mediàtica del motí de Quatre Camins durant els últims mesos?**

En general, els mitjans de comunicació són una eina absolutament imprescindible perquè, al final, els responsables de les presons volen donar la imatge que no hi passa mai res. I quan un mitjà de masses fa que això es trenqui, els fa mal. Dins de les nostres possibilitats, sempre hem utilitzat la premsa com a eina de lluita i això no ens ho perdonem, tot i que són eines pacífiques i democràtiques d'un estat de dret.

**El Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura (MNPT), organisme dependent del defensor del poble espanyol, acaba de publicar el seu informe. Quina valoració en fas?**

Per començar, és molt significatiu que la visita del Comitè Europeu per la Prevenció de la Tortura (CPT), que té una durada d'entre una i dues setmanes, hagi constatat moltes



## ans”

més coses que el defensor del poble en tres anys. Se'ns diu que mai no hi ha tortures a les presons, comissaries, centres de menors, CIE... només es parla d'algun cas aïllat d'abús d'autoritat de caràcter lleu. Per això nosaltres demanem a Europa, irònicament, que ens rescati en temes de drets i llibertats fonamentals, en comptes de fer-ho per l'economia.

**Precisament, la situació als centres d'internament per a estrangers (CIE) era un dels punts foscos que denunciava l'informe del CPT.**

Quantitativament, afecta molta menys gent –ja que, a l'Estat, hi ha 68.000 presos–, però, qualitativament, la situació és molt pitjor. S'ha creat una espècie de simulacre de jurisdicció, no hi ha sentències perquè no hi ha acusacions ni delictes. Només hi ha privació de llibertat *de facto* i en unes condicions absolutament deplorables. Continuem comptabilitzant morts, malalties –de les quals es parla molt poc– i abusos.

**“El dret penal no tracta mai els vincles perversos entre estats i corporacions transnacionals”**

**Creus que, aquí, en general, hi ha prou cultura política per enfrontar-se de veritat a la qüestió de les tortures i els maltractaments?**

En general, quan es parla de tortura i maltractaments, a tot arreu s'accepta que aquestes coses passen. Aquí, en canvi, s'utilitza la negació com a estratègia, cosa que fa molts anys que em crida l'atenció. He estat a Itàlia, el Brasil, Costa Rica i altres llocs on parlar-ne no suposa cap escàndol, mentre que aquí encara és tabú. Potser és pel passat espanyol, amb tota l'herència dictatorial... tot i que aquest passat també el tenen l'Argentina, Itàlia o Alemanya. Però potser en aquests països s'ha fet una pedagogia seriosa sobre drets humans, de judici sobre el passat, que és exactament el que no s'ha fet a l'Estat espanyol. Aquí, en general, el regne de la impunitat és molt gran i això és sinònim d'incultura política.

**La resposta té relació amb el fet que no s'hagi fet un procés després de la transició?**

És una discussió molt interessant, típica dels estudiants del nostre màster. D'un total de vint alumnes, la meitat són llatinoamericans i, durant els debats, es pregunten com és possible que Espanya promogui judicis a dictadors estrangers i, en canvi, no digui res dels d'aquí. Segurament, aquestes són les arrels de la discussió. Amb això, tampoc vull donar la sensació que aquí tot està malament i l'Argentina és el paradís dels drets humans, seria injust. Però queda clar que hi ha diferències d'apreciació cultural.

**En una entrevista, et referies al “miracle de la presó”, una institució que “viu gràcies al seu propi fracàs, perquè el seu èxit la faria anar en sentit contrari”. Podries explicar una mica aquesta metàfora?**

Es tracta d'una paradoxa. En el llenguatge oficial, la presó té la funció de reeducar i reinserir. Aquest fet implicaria, necessàriament, que la presó cada cop fos més petita. Si el

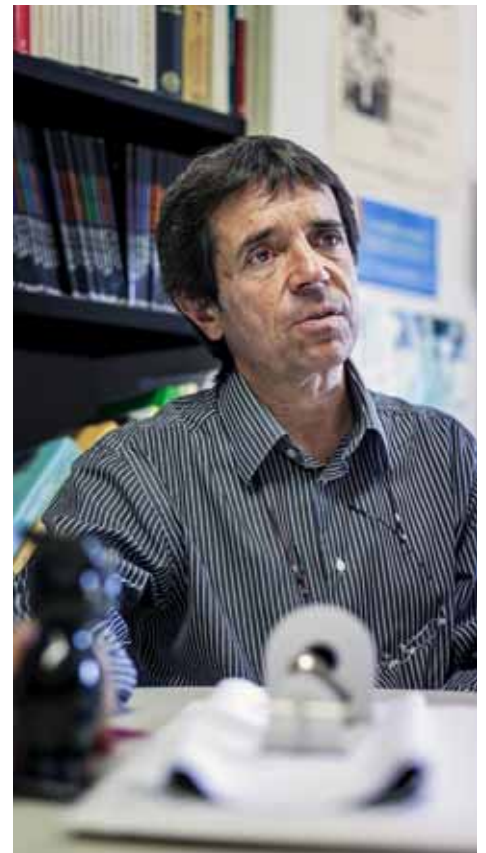
seu paper rehabilitador tingués èxit, les persones no tornarien a delinquir; es tracta d'un raonament de sentit comú, tampoc té cap gran càrrega crítica. L'elevada població carcerària i la seva reincidència ja demostren que la reinserció o la rehabilitació són una mentida absoluta. Molts estudiants joves, quan senten això, es pensen que m'he tornat boig. En una societat sana, l'èxit de la presó hauria de comportar la recerca d'una cosa diferent.

**Això ens porta, inevitablement, al debat sobre l'abolicionisme. Com t'imagines un model de seguretat més avançat: sense presons, amb presons reformades...?**

Aquí, la lluita contra les presons té una tradició àcrata i és normal que, dins d'aquest imaginari, en una manifestació, es reclami la seva abolició; em sembla perfecte. Ara bé, a l'Argentina, el dret penal i la presó s'ha utilitzat –i encara s'utilitza– contra torturadors, repressors i executors del terrorisme d'Estat. En aquest context, parlar d'abolicionisme és absolutament reaccionari. Jo no vull que la presó s'aboleixi per a Videla i haver-me d'asseure a fer una mediació amb personatges d'aquest tipus. Venim d'on venim, per això les discussions sobre abolicionisme, garantisme, dret penal mínim, etc. s'han de contextualitzar, ja que depenen del tipus de conflicte social.

**En què consisteix el dret penal mínim?**

Beu d'una llarga tradició i pretén despenalitzar moltes conductes que no tenen prou entitat per estar dins del Codi Penal o que podrien tenir resposta en l'àmbit del dret laboral, administratiu o tributari. D'altra banda, es tractaria de fer una tasca de nova criminalització de tota una sèrie de comportaments que provoquen molts danys socials, tot i que el dret penal mai no hi entra. Per exemple, en tot el que té a veure amb l'especulació financera, la connexió entre el sistema bancari espanyol –principal responsable dels desnonaments– i la indústria d'armament. El dret penal no tracta mai aquests vincles perversos entre estats i corporacions transnacionals. Com deia un professor: “No es pot viure perseguint el lladre i oblidar-se del genocida”.



FOTOGRAFIES:  
Ramon Fornell

# Reinventar l'esport: una via per a la inclusió social

Hi ha gent que diu que l'esport és l'opi del poble, monopolitzat per una indústria d'entreteniment que només fomenta l'afany lucratiu i l'esperit de vèncer a qualsevol preu. Altres, en canvi, veuen l'esport com una oportunitat perquè la gent novvinguda i el jovent amb risc d'exclusió social interactuïn amb la resta de la població. Aquesta és la finalitat d'algunes experiències locals, on persones d'origens i situacions diverses troben l'ambient per superar barreres i afrontar la vida d'una manera més positiva.

**Àlex Romaguera**

quadernsdillacrua@setmanaridirecta.info

Fer esport és saludable per qui el practica. A més de garantir-nos una estona d'esbarjo, incorpora valors tan necessaris com la solidaritat i la satisfacció de gaudir-lo amb altres persones. Tanmateix, la projecció mediàtica com a activitat on preval l'èxit i la derrota de l'adversari pot potenciar el rebuig vers l'altra, en lloc de transmetre el *fair play* i l'autoestima. "Segons com es planteja, pot ser una via d'aculturació o una oportunitat perquè col·lectius allunyats per diverses causes es coneguin". Així ho explica Chris Kennett, investigador social del Centre d'Estudis Olímpics de la UAB.

Autor de l'estudi *Esport, immigració i multiculturalitat: una anàlisi conceptual*, Kennett adverteix que, quan es parla d'esport, cal tenir en compte la situació socioeconòmica de qui el practica, ja que, tot i ser positiu pel benestar de la persona, no cobreix necessitats tan bàsiques com la salut, el treball o una bona educació. En la mateixa línia, l'antropòleg Francesc Xavier Medina afirma que la pràctica esportiva afavoreix la sociabilitat, "però cap actuació pot deixar al marge aspectes claus per a la vida dels individus, com són els econòmics, jurídics, laborals, religiosos o de gènere", conclou.

## **Didàctica intercultural**

Les potencialitats inclusives que proporciona l'esport han estat aprofitades a diverses ciutats, com Birmingham (Anglaterra), Lió o Massy (França). En aquesta darrera localitat, situada als

suburbis de París, el Club de Rugby Massy va engegar, fa anys, una acció educativa que ha demostrat la funció de l'esport com a estímul per a la convivència i la igualtat. "La importància d'aquesta iniciativa és que no estava adreçada únicament als joves d'origen immigrant, sinó a estrats socials que necessitaven accions d'aquesta mena", indica Medina.

A Hamburg, trobem el mètode que s'aplica a l'escola Wielandstrabe, on mitjançant l'esport, l'alumnat aprecia la diversitat i la riquesa que suposa conèixer la cultura dels companys i les companyes d'aula. Amb aquest objectiu, el centre utilitza la teoria de l'*escola en moviment*, que —tant per motius de salut com per aspectes d'estimulació— introdueix el contacte corporal com a complement per a l'aprenentatge i la superació de prejudicis.

## **A l'Hospitalet de Llobregat, el programa 'Bellugant-nos' permet que moltes dones d'origens diversos superin els temors que pot comportar la diferència**

Al seu torn, algunes entitats catalanes han constatat que, a través de l'esport, les persones novvingudes i el jovent amb dificultats socioeconòmiques s'evadeixen d'una realitat regida per condicions molt precàries. La ma-



Als partits de criquet s'hi barreja gent de procedències diverses

**Federació Catalana d'Entitats Pakistaneses**

joria dels programes tenen lloc als bars més empobrits de Barcelona o a ciutats on cohabitaven persones amb condicions i orígens molt diversos.

És el cas de l'Hospitalet de Llobregat, on des del febrer de 2006 es desenvolupa, al barri de la Torrassa, el programa *Bellugant-nos*, per a dones immigrades i no immigrades en risc d'exclusió social. Gràcies a l'acompanyament que fa l'equip coordinat per l'Associació La Lluçaneta, on s'integren monitores, traductores i mestres universitàries, "les dones superen les idees preconcebudes o els temors que pot comportar la diferència". Per a La Lluçaneta, l'activitat física estimula les

relacions entre elles i, alhora, milloren el seu benestar físic i psicològic.

Una altra iniciativa rellevant té lloc a la Concòrdia-Can Borgonyó, a Sabadell. En aquesta barriada, l'associació veïnal ha incorporat el bàsquet entre les ofertes lúdiques pel jovent d'origen sud-americà, part del qual pertany a bandes llatines. Amb un propòsit preventiu, les escoles obren les seves instal·lacions perquè la mainada de la població llatinoamericana i la resta de nois i noies de la Concòrdia-Can Borgonyó es mesclin formant equips que no siguin ètnicament homogenis. Així, de les 160 participants el darrer curs, 60 eren migrants i 100 autòctones,



La comunitat llatina ha convertit el vòlei en un mitjà d'aproximació al seu nou entorn social

**Associació Los Andes**

comptant-hi desenes de noies d'entre 14 i 16 anys. D'aquesta manera, amb el suport del monitoratge i una persona experta en conflictes, les adolescents experimenten els beneficis del treball col·lectiu i, a la vegada, dissipen recels i possibles clixés negatius.

#### Terreny de convivència

Mentrestant, el Parc Can Peixauet de Santa Coloma de Gramenet esdevé un punt d'encontre setmanal per les equatorianes que practiquen el vòlei, el seu esport predilecte. Si bé els primers mesos la gent que hi participava eren només famílies d'aquesta comunitat i d'altres llatinoamericanes residents al municipi barcelonès, el treball de l'Associació equatoriana Los Andes ha fet possible que s'hagin creat equips multiètnics que gaudeixen d'aquesta activitat a l'aire lliure. "L'activitat és oberta i no s'exigeixen documents ni cap altra condició, perquè és informal", expliquen els seus promotors. Actualment, els partits de vòlei són un aparador extraordinari on la població nouvinguda es coneix i es relaciona amb l'autòctona.

*Cada diumenge, un parc de Santa Coloma acull partits de vòlei, durant els quals la població nouvinguda es coneix i es relaciona amb l'autòctona*

Passa el mateix amb les competicions de criquet que organitza el col·lectiu pakistanès a través de la federació catalana d'aquest esport provinent de l'Àsia, o els de taekwondo que, per iniciativa del mestre filipí Elmar Dimayuga, agrupa equips formats per joves de diverses nacionalitats. Un conjunt d'experiències que, segons el sociòleg Pierre Bourdieu, situen l'esport com a *capital social*. Segons Bourdieu, tant el futbol com altres esports fomenten el reconeixement personal necessari, útil per a qualsevol persona i en particular per a les nouvingudes o en risc d'exclusió. "No hi ha dubte que, com a element plenament social que és, forma un *nosaltres* col·lectiu i, per tant, com que és un element definidor d'identitat, és susceptible de convertir-se en un instrument d'integració", afegeix Francesc Xavier Medina.

No deixa d'advertir, però, que mai no serà la panacea ni la porta màgica per superar les desigualtats que imposa el món actual. L'ús adequat de l'esport pot ajudar la gent a conèixer el seu entorn i a reforçar el sentiment de pertinença a la nova comunitat que l'envolta.

## “L'esport és gratificant, però no serveix per canviar de classe social”

Gaspar Maza, professor d'Antropologia de la URV i expert en educació i esport



Robert Bonet

À. R.

#### La pràctica esportiva és necessària per a la inclusió social?

Com qualsevol experiència, l'esport ajuda a incloure i, com que és cultura popular, ens serveix per trencar protocols que sovint no estem disposats a trencar en altres àmbits. Però dependrà del context en què es desenvolupi i de qui i com es treballa.

#### Pot tenir l'efecte contrari al que es persegueix?

A vegades, creiem que els nouvinguts necessiten esport per integrar-se, però el problema va més enllà. El Barça o el Madrid, a través de les seves escoles, ho presenten com un mitjà altruista, però només ho fan per vendre la seva marca. No ens equivoquem: pensar que els pobres sortiran dels seus pro-

blemes a través de l'esport és un engany. El sociòleg francès Pierre Bourdieu s'hi refereix quan diu que "el futbol es presenta com un concurs de bellesa per a les nenes pobres". És a dir: la gent necessita aquestes il·lusions, però la fantasia acaba quan tornen a la seva realitat quotidiana.

#### Quins elements són necessaris?

Primer, que l'educador sigui capaç de generar una bona dinàmica de grup i negociar els conflictes. Si només persegueix guanyar, aleshores, ens portarà cap a un camí no desitjable. I després, assumir que, perquè una intervenció sigui inclusiva, no es pot limitar a l'esport, sinó que requereix polítiques en el terreny familiar, econòmic o social. En gairebé cap experiència amb joves immigrants o amb problemes de marginació, l'esport no els ha servit per canviar de classe social. Els ha proporcionat relacions diferents i una estona agradable, però res més que això.

*“Cal que l'educador sigui capaç de generar una bona dinàmica de grup i negociar els conflictes”*

#### S'haurien d'afavorir les seves potencialitats comunicatives?

Exacte. I després, que les entitats de l'àmbit social no caiguin en els paràmetres competitius de l'esport d'elit, que s'ha deslligat de la cultura i està en mans d'interessos que no desvelen les parts més constructives. Si els joves veuen els insults i les escopinades de les seves estrelles a la televisió, és fàcil que ho reproduïxin. Aquí rau el treball de qui gestiona l'esport: primer, enfocar-lo des d'una òptica més democràtica i inclusiva i, després, recordar que, si bé és positiu, la vida és molt més complexa.

# Mig somriure



FOTOGRAFIA: Robert Bonet

**N'**estem farts, n'estem farts. Desnonaments, atur, retallades, rescats bancaris, mentides sobre mentides, corrupció, repressió policial, amenaces, política de la por, més retallades i mentides. Tenim tantes raons per estar-ne farts, per estar-ne farts, que de vegades gairebé se'ns oblidat el perquè de tot plegat: el perquè de les manifestacions, dels crits, de les concentracions, les marxes i els *escraches*. El perquè de la indignació i la ràbia acumulades. Són tants, els motius que tenim per protestar, que de vegades –pense– la gent ix al carrer moguda per la inèrcia provocada per un sistema econòmic que fa temps que va deixar de funcionar, tot i que la seua mecànica repressiva continua aixafant tants drets fonamentals. L'expressió indignada s'ha instal·lat en la nostra quotidianitat i amenaça de tornar-se banal.

El seu rostre és, a més d'únic, un més dels milions de rostres que han mostrat la seua indignació als carrers d'Europa

per la pèssima versió que la realitat ens ofereix de sí mateixa en estos dies que ens han tocat viure. El dit del ciutadà indignat, tot i que desenfocat, apunta ben amunt, allà on es troben els autors intel·lectuals d'eixe crim social, polític i econòmic batejat com a crisi.

La imatge no deixa lloc a dubtes: el ciutadà està indignat. Té raons de sobra, tot i que potser les ha oblidat. Potser la doctrina del xoc, amb la qual el poder intenta aplacar la creixent indignació de les classes populars, confon la ciutadania. Però ni tan sols l'oblit pot evitar l'expressió indignada. Els ulls del protagonista de la fotografia brillen com ho fan els ulls d'aquelles persones que saben que tenen raó. El seu convenciment pareix aïllar-lo completament del seu entorn. I la seua boca dibuixa un mig somriure que ens recorda que, qui riu l'últim, riu millor.

Andreu Jerez



## RODA EL MÓN

14-15

Quinze anys després dels acords de Divendres Sant, reflexions sobre el procés de pau d'Irlanda del nord



16

Dues activistes analitzen la història, els problemes i els reptes de la lluita feminista al Kurdistan



MADRID // JORNADA DE MOBILITZACIONS POPULARS CONTRA EL PODER POLÍTIC I FINANCER

# Madrid badalla, la troica somriu

Jordi Navarro i Garcia  
Madrid  
@jnavarroigarcia

Connotacions plenament *galdosianes* durant el primer cap de setmana de juny a Madrid. Celebracions, convocatòries i actes que donen cos a la tibantor entre les tradicions rànquies i les protestes socials contra una actualitat amb tendències revisionistes. Entre les primeres, la celebració, l'1 de juny al matí, del Dia de les Forces Armades, que no va aconseguir ningú: unes, pel rebuig davant el que representa la institució, les altres -les patriotes que van arribar d'arreu de l'Estat per presenciar l'homenatge a l'exèrcit espanyol- perquè l'acte va ser prou deslluït, una prova d'austeritat imperial. No hi van haver caces militars tenyint el cel de vermell i groc, ni cap paracaigudista per oferir la bandera espanyola al rei Joan Carles I.



## La marxa representava una impugnació a les institucions espanyoles i europees

Si l'acte del Dia de les Forces Armades va deixar freda més d'una persona, a la tarda, la manifestació convocada per Marea Ciudadana contra la troica va ser tènua, discreta, com per no fer nosa. Participació ciutadana escassa, tan sols uns pocs milers de persones es van sumar a la mobilització que representava una impugnació a les institucions polítiques i financeres, tant espanyoles com europees. Profusió de banderes tricolors, pancartes enginyoses (algunes d'elles, atiant la germanofòbia, la rancúnia envers la idea que Alemanya és la darrera culpable del sidral de la crisi) i càntics

festius, que no amagaven la fatiga davant d'unes circumstàncies adverses que vénen de lluny.

Tanmateix, una hora abans de l'inici de la convocatòria, el dispositiu policial convidava a preveure una manifestació multitudinària. S'havia establert un *checkpoint* a la Plaza de las Cortes -que barrava el pas en direcció al Congrés dels Diputats- i hi havia una quantitat ingent d'agents dels cossos de seguretat de l'Estat per totes bandes. La presència del coordinador d'Izquierda Unida, Cayo Lara, era delatada per mig centenar de banderoles vermelles amb les sigles del partit que encapçalava. Acompanyant Lara, el polític grec Alexis Tsipras, de la formació Syriza, que no es va separar del seu amfitrió en cap moment.

El recorregut de la manifestació va ser una desfilada, si no militar, senyorial. Des del passeig del Prado, Cibeles i des-

prés Recoletos, fins a la plaça de Colón, on oneja la mare de totes les banderes espanyoles, per continuar un tram més pel passeig de la Castellana i llegir el manifest contra la troica al cor del ric barri de Salamanca. No va ser fins que es va arribar a Colón que la manifestació va revifar, gràcies a un centenar de persones que es van desviar del curs de la marxa i van prendre la dreuera del carrer Génova, cap a la seu del Partit Popular. Però el dispositiu policial havia previst qualsevol mena de disbauxa i les manifestants es van haver de conformar amb discrepar des de la distància. Per acabar, un manifest ple de bones paraules, expressions de suport amb la lluita de poble turc a la plaça de Taksim i al parc de Gezi d'Istanbul i missatges des de Frankfurt i Londres, entre altres indrets. Si la manifestació havia de servir per mesurar l'oposició ciutadana a l'actual

Manifestació contra la troica a Madrid l'1 de juny d'enguany / OLMO CALVO

règim, el resultat no pot ser més satisfactori per als gestors de la crisi.

Cal tenir present que Madrid respira per dos pulmons ben diferenciats: un és l'aparell de l'Estat, sense oblidar la cort dels Borbons. La capital del regne, a més, disposa de la seva particular troica, més castissa que el triumvirat format per la Comissió Europea, el Banc Central Europeu i el Fons Monetari Internacional, a saber: a l'Ajuntament, Ana Botella; a l'Assemblea de Madrid, Ignacio González, i a la delegació de govern, Isabel Cifuentes. Si bé aquesta troica del castisisme no és un monòlit exempt d'esclèxes, les desavinences del PP madrileny s'han de llegir en una clau interna que no modifica gens l'acció de govern. L'altre pulmó de Madrid són les lluites dels barris: desnonaments, sanitat, educació, atur, precariatat.

### ACTE DE SOLIDARITAT

L'endemà al migdia, la plaça de Tirso de Molina va acollir un acte de solidaritat amb les cinc anarquistes detingudes a Catalunya acusades de pertànyer a un grup terrorista (un a Sabadell, tres a Cantallops i un a Avinyó) per ordre de l'Audiència Nacional, que es troben recloses a la presó de Soto del Real des del 15 de maig. En paral·lel, es va dur a terme un

## La plaça de Tirso de Molina va acollir un acte de solidaritat amb les cinc anarquistes detingudes a Catalunya

escorcoll a l'Ateneu Llibertari de Sabadell, d'on es van endur discs durs i material divers. La convocatòria havia de ser, a la força, un èxit: cada diumenge, el popular Rastro fa circular un gran nombre de persones, des de Tirso cap a la plaça de Cascorro. Però la localització no era un acte d'oportunisme per assolir una audiència més gran. A Tirso hi ha el local del sindicat anarquista CNT-AIT. I des del seu balcó, una pancarta de cinc metres avisava: "Terrorista es el Estado: Libertad anarquistas Sabadell". Una trentena d'antagonistes van clamar consignes contra la repressió i en solidaritat amb les detingudes. Hi havia més sang i més presència en aquella concentració que no el dia anterior a la majestuosa avinguda de Recoletos. ◀

IRLANDA DEL NORD // ENTREVISTA A DOS PROTAGONISTES DEL PROCÉS DE PAU

# Quinze anys dels acords de Divendres Sant



**Àngel Ferrero**  
Belfast (Irlanda del Nord)  
@angelferrero

El 10 d'abril es van complir quinze anys dels acords de Divendres Sant, que van entrar en vigor el desembre de 1998, després de ser aprovats en referèndum a tots dos costats de la frontera, i van comportar la recuperació per part d'Irlanda del Nord del parlament

d'Stormont, l'entrega de les armes, la dissolució de la RUC (Royal Ulster Constabulary) i la creació d'un nou cos de policia. A la vegada, s'establien canals institucionals per al diàleg, per una banda, entre la República d'Irlanda i Irlanda del Nord i, per l'altra, entre les diferents comunitats dins de l'última. L'enfrontament entre sectors republicans i unionistes deixava pas a la via exclusivament política. La lluita va costar la vida a més de 3.500 persones i es va saldar en més de 45.000

persones ferides, a més de lluitar greument l'economia de la zona. Als murals de Falls Road o Shankill, els homes armats amb passamuntanyes són substituïts, lentament, per imatges en record de les víctimes o missatges de reconciliació. Però Irlanda del Nord (o el Nord d'Irlanda) s'enfronta a nous reptes: la negativa dels grups dissidents a reconèixer els acords, la integració de les persones preses o la possibilitat d'un referèndum que posi fi a la partició política de l'illa. ◀



Una cel·la de la presó de Crumlin Road Gaol / ÀNGEL FERRERO

## “Ens trobem en el camí cap a una nova Irlanda”

Seanna Walsh, exmembre de l'IRA Provisional. Treballa en la reintegració de presos republicans

**De 1973 a 1998, Séanna Walsh va ser condemnat diverses vegades per les seves activitats a l'IRA Provisional. Walsh ha conegut les principals presons d'Irlanda del Nord: Long Kesh –on va conèixer Bobby Sands–, Maze –on va participar en la famosa protesta de les mantes a finals dels setanta– i Crumlin Road Gaol. El 1998 va ser posat en llibertat, d'acord amb les clàusules dels acords de Divendres Sant. Tenia 42 anys, la meitat dels quals havien transcorregut entre reixes. Set anys després, Séanna Walsh va rebre l'encàrrec del Consell Militar de l'IRA d'annunciar la fi de la lluita armada. Ho va fer sense màscara, sabent el perill que suposava. Avui, treballa a Coiste, una organització que ajuda les persones preses republicanes a reintegrar-se a la societat.**

**Què ha canviat des de llavors a Irlanda del Nord?**

La situació, a Belfast, és molt diferent de la que es vivia durant el conflicte. Els acords de Divendres Sant van ser com un nou començament. El problema, per a nosaltres, no era la qüestió religiosa –irrellevant, tot i que sigui el focus d'atenció principal–, sinó la interferència del govern britànic. Aquest va ser, sempre, l'origen del problema. Els acords de Divendres Sant van ser dissenyats, en primer lloc, per intentar evitar que hi tornés a haver un govern de partit únic a Irlanda del Nord. I va enviar un senyal als britànics: que la gent d'aquesta part d'Irlanda havia de tenir la paraula i desitjava veure la fi del domini britànic. Ara, ens trobem en el camí cap a una nova Irlanda.

**Els grups dissidents poden posar en perill el procés de pau?**

Quan la gent del sud es va implicar en la lluita de l'IRA, vivíem sota l'ocupació militar britànica. Els britànics eren arreu i veïen la gent de la meua comunitat com potencials enemics. El govern britànic fins i tot parlava de la *comunitat terrorista*. Van emprar tot tipus d'armes i tàctiques per derrotar la resistència republicana al domini britànic. Van fracassar. El 1990, el general britànic que comandava les tropes aquí al nord va declarar que no es podria derrotar l'IRA. I el secretari britànic per a Irlanda del Nord, Peter Brooke, va dir que el Regne Unit no tenia cap interès estratègic o econòmic per romandre a Irlanda. Bang! S'havia acabat. Final de la partida. Ara, hem de crear les condicions per integrar la comunitat unionista.



/ ÀNGEL FERRERO

Aquest és el treball actual dels republicans. Hem parlat amb les organitzacions que continuen fent ús de la violència. No poden donar una explicació raonable a les seves accions. I no tenen estratègia. Però poden posar en perill el procés de pau? En absolut. La major part de la gent d'aquí dona suport al procés de pau.

**En una entrevista, va declarar que “la confiança és una via de dos sentits”. Quina és la relació entre totes dues comunitats a Irlanda del Nord?**

Els murs que separen les comunitats són un símbol del problema. Hi ha una falta de contacte, de coneixement i de comunicació amb la gent que viu a l'altra banda del mur. Històricament, es van construir com a resultat dels pogroms violents dels seixanta, quan la policia

**“Hi ha una falta de contacte, de coneixement i de comunicació amb la gent que viu a l'altra banda del mur”**

unionista i els B-Specials van incendiar i atacar una sèrie de carrers de Belfast com a resposta al reclam de drets civils per part de la població nacionalista: el dret de vot, de tenir un habitatge digne i una feina... L'Estat va reaccionar a les manifestacions amb violència. Van aixecar els murs creient que posarien fi als problemes entre ambdues comunitats. Per desgràcia, el que queda d'aquells murs avui no només és la desconfiança entre dues comunitats que viuen l'una al costat de l'altra. Els murs també són una



# “Els dissidents no poden posar en perill el procés de pau”

William ‘Plum’ Smith, exmilià unionista. Treballa en la reintegració social de persones preses

/ ÀNGEL FERRERO

**William Smith, Plum pels amics, va néixer dins una família protestant de classe obrera a Belfast. Smith es va unir a l’Ulster Volunteer Force (UVF) el 1969 i aviat va aterrar a la presó de Crumlin Road Gaol per la seva participació als disturbis. Com a membre de l’UVF va fundar el Red Hand Commando, que aviat es va convertir en una unitat d’elit de la milícia unionista. Per l’intent d’assassinat d’un catòlic, Smith va ser enviat a la presó de Maze, on, juntament amb Justy Spence i altres, va impulsar el procés polític que va culminar amb la creació del Partit Unionista Progressista (PUP) el 1979. El 1994, va ser un dels encarregats d’anunciar l’alto el foc de l’UVF i, quatre anys després, va participar en les negociacions dels acords de Divendres Sant. Avui, treballa al centre EPIC per a la reintegració social de persones preses.**



**E**l mes passat es va celebrar el quinquè aniversari dels acords de Divendres Sant. Què ha canviat a Irlanda del Nord?

Moltes coses. Ja no hi ha violència. Hi ha més gent vivint aquí que abans. Disposem d’un govern. Sí, tenim les nostres diferències, però la vida per als qui viuen aquí és millor. El centre de la ciutat és obert i floreix. La gent ja no té por que esclatin bombes o de ser abatuda a trets als carrers com passava durant els setanta, els vuitanta i els noranta. Alguns prefereixen centrar-se en les coses negatives, en les diferències, però són una minoria. La majoria vol passar pàgina. Els acords de Divendres Sant van ser un mecanisme per proporcionar pau, posar fi al conflicte i restaurar el govern. I en gran mesura, ha funcionat.

**Creu que els grups dissidents poden posar en perill el procés de pau?**

No. Crec que hem avançat. Ara tenim una nova generació que no ha conegut la guerra. Em consta que existeix una amenaça, que els grups dissidents són capaços d’assassinar o posar bombes. Es diu que “el patriotisme és l’últim refugi dels canalles”. Sí, hi ha alguns grups que utilitzen la bandera per encobrir les seves activitats criminals. Però no tenen gens de suport. I tota guerrilla necessita el suport del poble o deixa d’existir. A banda de l’IRA, també hi ha hagut enfrontaments entre l’UDA i l’UVF.

**Ha advertit contra els “disturbis recreacionals” a Irlanda del Nord. Què són exactament?**

La nostra societat no és diferent de la de qualsevol altra d’Europa, on podem trobar comportaments antisocials. Tenim un jovent desencantat per diversos motius i, de vegades, pot participar en aquesta mena de disturbis recreacionals. Però no són disturbis polítics, només són savals. El perill és que, particularment, els grups dissidents influeixin en els joves perquè participin en els disturbis. Estem

treballant perquè això no passi. Nosaltra, com a antics presoners, parlem als joves sobre les nostres experiències a la presó i en el conflicte.

**Vostè va ser membre de l’executiva del PUP. Quines diferències hi ha entre el PUP i els altres partits unionistes?**

El Partit Unionista de l’Ulster (UUP, en les sigles en anglès) era bàsicament un partit de classe mitjana i alta, no representava la classe obrera protestant. Històricament, Shankill tenia un diputat laborista.

**“Alguns prefereixen centrar-se en les coses negatives, en les diferències, però són una minoria”**

L’any 1969, quan va esclatar el conflicte, les qüestions socials es van marginar. Quan es va formar el PUP, el nostre objectiu fonamental era representar la classe obrera protestant. Aquesta era la principal diferència: nosaltres parlàvem del conflicte, però també de condicions laborals i sindicals. La burgesia protestant ens mirava igual de malament que a l’IRA. Quan Ian Paisley va abandonar les negociacions dels acords de Divendres Sant, el nostre 3% del vot va esdevenir necessari per obtenir una majoria unionista.

**El mes de febrer, Gerry Adams va anunciar que el Sinn Féin farà cam-**

**panya per celebrar un referèndum a tots dos costats de la frontera per votar la unificació d’Irlanda. Segons Adams, hi ha una majoria favorable. Si se celebrés el referèndum i la majoria votés a favor, com s’integrarien les comunitats protestants a la República?**

És una qüestió completament hipotètica, no? Jo estic completament satisfet, com a protestant, si Irlanda del Nord continua com fins ara. Es necessitarien vint o 40 anys per generar les estructures. I on s’establiria el parlament: a Belfast o a Dublín? Com s’integrarien els hospitals, la policia, el servei de carreteres? Quan el conflicte va començar, era una qüestió molt senzilla: nord, sud. Però això ha canviat. Ara, vivim en una Europa moderna, ens necessitem mútuament. Hi ha més irlandesos vivint a Anglaterra que a Irlanda del Nord. Necessitem cooperació. Tot això surt als acords de Divendres Sant, el que passa és que no s’ha dut a terme correctament.

**Part de la població unionista que viu a Shankill té orígens escocesos. No és una ironia, per aquesta gent, que ara Escòcia celebri un referèndum d’independència?**

Els escocesos que viuen aquí no donen suport al referèndum. En qualsevol cas, es tracta d’una situació completament diferent. Nosaltres no tenim por del referèndum. Tothom hi està perdent per igual, aquí, a causa de la recessió. L’estat de l’economia... No, no em fa por aquesta possibilitat perquè la majoria de gent que viu aquí vol continuar vivint al Regne Unit i alguns d’ells són catòlics. ◀

font de preocupació i de por, particularment entre la comunitat unionista, que creu que els murs contenen la població catòlica de mudar-se al seu veïnat.

**El mes de febrer, Gerry Adams va anunciar que el Sinn Féin farà campanya per celebrar un referèndum a tots dos costats de la frontera per votar la unificació d’Irlanda. Segons Adams, hi ha una majoria favorable. Si guanyés el sí, com s’integrarien les comunitats protestants a una nova república?**

El problema, per a nosaltres, els republicans, és que la frontera continua existint i l’administra el govern britànic. Segons la legislació dels acords de Divendres Sant, perquè hi hagi un canvi constitucional es requereix el 50% dels vots més un. La tasca dels republicans és convèncer els sectors de l’unionisme que tindran un futur i una vida millors amb la resta de gent d’aquesta illa que no pas alineant-se amb els 60 milions de persones que viuen al Regne Unit. Que aquí disposarien de més influència, poder i veu sobre el seu futur. Amb tot, hi ha resistència. Una de les coses que van ocórrer durant les negociacions dels acords va ser que alguns líders unionistes van convèncer la seva comunitat que, per als republicans, l’únic objectiu era perpetuar la nova situació i el poder compartit al parlament, que els republicans estaven contents amb assegurar-se allà i administrar el nord durant una generació. Ara, en lloc de veure la igualtat com quelcom alliberador, la veuen com un procés d’on surten perdedors. Des de 1921, quan es va crear el govern d’Irlanda del Nord, fins a 1972, va ser un govern de partit únic: el partit unionista. Els acords de Divendres Sant deixen espai a la meva identitat irlandesa, en igualtat amb la seva, ja sigui britànica, nord-irlandesa o com es vulgui descriure. ◀

KURDISTAN // DUES ACTIVISTES KURDES ANALITZEN LA HISTÒRIA, ELS PROBLEMES I ELS REPTES DE LA LLUITA FEMINISTA

# “La societat kurda és marcadament patriarcal”

David Meseguer  
Barcelona  
@DavidMeseguer

En el marc del Segon Cicle de Xerrades Feministes organitzat pel Col·lectiu Ronda a Barcelona, les activistes kurdes Zine i Havin van fer una exposició àmplia sobre la situació actual de la dona al Kurdistan i van contextualitzar el rol femení en el si del Moviment d'Alliberament Kurd. Zine, periodista resident a Alemanya i originària del Kurdistan Nord -a la zona turca- va prendre la paraula per fer un repàs extens de la lluita kurda des del tractat de Sèvres de 1920 fins als nostres dies.

Tal com va explicar Zine, “al Kurdistan Nord, es vivia una situació de silenci profund fins que, als anys 60, van néixer els moviments estudiantils i d'esquerra. Va ser a les universitats, on els estudiants kurds van prendre consciència que, per fer possible la democratització de Turquia, calia resoldre la qüestió kurda”. En aquells moments, l'accés de les dones a les universitats era molt difícil, per tant, els moviments estudiantils estaven liderats per homes.

**“La forma de violència estructural contra la qual cal lluitar amb fermesa és la manca de representació femenina a les institucions”**

Quan va néixer el Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK), el 1978, només dues dels quaranta fundadors són dones. Una d'elles va ser Sakine Cansiz, brutalment assassinada el mes de gener d'enguany a París, juntament amb dues acti-



vistes més. L'any 1984, quan el PKK va iniciar la lluita armada, el rol tradicional de la dona en la societat també es va traslladar a la guerrilla i les poques militants que hi havia no eren al front de batalla, sinó que van assumir tasques a la rereguarda. “El primer moviment feminista que neix dins del PKK és la Unió de Dones Patriotes del Kurdistan, fundada el 1987 a Alemanya”, comenta Zine.

#### L'ALT CONSELL DE LA DONA

Durant els 90, anys de forts combats i de terra cremada per part de l'exèrcit turc, que va provocar multitud de desplaçades, milers de dones van decidir unir-se a la lluita armada. Com apunta Zine: “Les militants creuen que el rol de la dona en el si del PKK ha de canviar i comença un debat intel·lectual ampli per resoldre

aquesta gran contradicció: si volem alliberar el poble kurd, abans hem de resoldre el problema de la dona”.

El 1993 es van començar a crear els primers grups només de dones en els àmbits polític, social i militar. En aquest últim àmbit, es van formar unitats guerrilleres de dones, que tenien comandància, estructura i autonomia pròpies dins del PKK. És quan neix l'Alt Consell de la Dona (KJB), l'organització femenina políticomilitar i assembleària del Moviment d'Alliberament Kurd.

El KJB actua en l'àmbit legal i clandestí, en funció del territori, i s'estructura en quatre branques: la YJA-STAR, la part militar; el PAJK, la branca ideològica; la YJA (Unió de Dones Lliures), dedicada al treball social, i finalment, les joventuts.

#### LLUITA FEMINISTA AL KURDISTAN

Després de la retrospectiva històrica, Havin explica quin és l'estat actual del feminisme al Kurdistan i quins són els principals problemes i reptes a què han de fer front. En primer lloc, destaca que “la societat kurda és tradicional i marcadament patriarcal”.

Pel que fa a la violència física i sexual, “encara són molt freqüents els assassinats d'honor, la condemna a mort mitjançant la lapidació al Kurdistan Est (Iran) i la mutilació genital al Kurdistan Sud (Iraq)”, destaca Havin. Però remarca que “la forma de violència estructural contra la qual cal lluitar amb fermesa és la manca de representació femenina a les institucions”. Les principals organitzacions i formacions polítiques, com el Partit Pau i Democràcia (BDP) -principal partit kurd a Turquia-, tenen una copresidència amb una dona i un home al capdavant. Un terç de les parlamentàries d'aquesta formació són dones i l'objectiu és arribar a la meitat durant els propers anys.

**El 1993 es van començar a crear els primers grups només de dones en els àmbits polític, social i militar**

Per acabar, la conferència va abordar de manera breu l'estat del procés de pau, que es troba al primer dels seus tres nivells: l'atmosfera de no conflicte, que ha començat amb la treva del PKK proclamada per Abdul-lah Öcalan i amb la retirada de les seves unitats de territori turc. Per Zine i Havin, el segon estadi han de ser els passos legals que ha de prendre el govern turc per reconèixer els drets del poble kurd i, finalment, la normalització social en el marc d'una Turquia confederal. ◀

La YJA-STAR és la branca militar de l'Alt Consell de la Dona / KURDEKIBENAV







## EXPRESSIONS

# “La música serveix perquè la gent s'obri al món”

**Honeybird & the birdies**, aquest és el nom del grup italoamericà format per **Monique Mizrahi** (de Los Angeles), **Paola Mirabella** (de Catània) i **Federico Camici** (de Torí). Folk barrejat amb hip-hop, funk barrejat amb indi-rock i dosis de psicodèlia tropicalista, juntament amb punk i lletres que ens empenyen a aturar-nos un moment i reflexionar. Realment difícil de trobar avui dia. La tardor de 2013, va sortir el seu tercer disc, *You Should Reproduce*, un àlbum on s'utilitzen diferents idiomes (anglès, francès, alemany i dialecte sicilià) i es posa atenció a temes necessaris, com el medi ambient, el drama dels genocidis, la memòria del passat i el rol de les dones en la societat. En el marc d'una gira internacional, han tocat a Barcelona, on han tingut una gran resposta del públic. Uns concerts que han fet ballar i pensar i que han demostrat la seva vàlua. Hem parlat de tot això amb **Monique Mizrahi**, cantant i polinstrumentista del grup.



**Això és el que has buscat a la cançó “Perejil”?**

Exacte. Amb la cançó, intento que qui l'escolta es faci preguntes sobre el genocidi dels haitians a la República Dominicana el 1937. també els pregunto: de quin bàndol estàs? En certa manera, tots som responsables, sobretot els que es mantenen en silenci. “Perejil” és un cas paradigmàtic d'un genocidi. El que em va cridar més l'atenció va ser com una simple planta, el julivert, pot decidir sobre la vida o la mort. Ho intento explicar al públic amb senzillesa durant els concerts, amb la voluntat de crear curiositat en les persones. Perquè, a vegades, els genocidis semblen llunyans en l'espai i el temps, però no és així.

**Una de les forces de la vostra música és que ajunta temes difícils amb ritmes alegres.**

Sí, es veritat. Un spoken word de Henry Rollins és una bomba, però, al cap d'una estona, pot cansar a molta gent, ja que la seva intensitat és desbordant. El que intento és ajuntar la intensitat i l'alegria i,

sobretot, riure'ns de nosaltres mateixos, que és un fet fonamental. Ajuntar l'alegria i la calor de la música amb continguts que de vegades són durs, altres, dramàtics i que ajuden les persones a sensibilitzar-se amb aquestes temàtiques. Com per exemple, la poesia de Víctor Jara cantada amb veu dolça; aquestes poesies aconsegueixen interioritzar les lluites i les tragèdies d'una altra manera.

**Has esmentat Henry Rollins. Quins altres artistes t'han influenciat?**

L'any 2003, vaig participar al Fòrum Social Mundial de Porto Alegre, al Brasil. Allà, vaig començar a descobrir la música revolucionària llatinoamericana: Silvio Rodríguez, Víctor Jara, Violeta Parra, Atahualpa Yupanqui... Cantautors que van ser símbols de la lluita i que van dedicar les seves vides al compromís social i polític. Però també vaig descobrir tropicalisme i Tom Zé, Caetano Veloso i Milton Nascimento. O, més enllà de l'Amèrica Llatina, Rage Against The Machine i tot el que va fer i continua fent Tom Morello.

/ MARTINA MONOPOLI

**I, Jello Biafra i els Dead Kennedys?**

Clar! M'encanta la seva música i el missatge que transmeten a través de la ironia i el sarcasme. Hagués cantat durant deu anys “Holiday in Cambodia!” I també The Clash, que van aconseguir parlar de temes importants... és música que s'ha convertit quasi en *mainstream*.

**A ‘You Should Reproduce’ has tocat el rol de la dona en la societat.**

És una temàtica que hauria de sortir molt més. I qüestions relacionades amb tot això, com la prohibició de fer servir el preservatiu per part de l'Església o la il·legalització de l'avortament vigent a molts estats. I el silenci sobre el tema també... quantes dones han avortat i no ho diuen? Encara hi ha tabú amb aquest tema i s'ha de superar.

**De què parlen les cançons noves que estàs escrivint?**

L'homofòbia és una de les qüestions que em fa reflexionar. També hem compost una cançó en català, que vam presentar a Barcelona. Es titula “No he fet res dolent” i barreja records de la meua infantesa amb les infinites discussions dels meus pares, els records de la Guerra Civil, del franquisme i dels anys en què el català era il·legal. El fet de cantar-la en català és un missatge encara més fort. També hi ha una cançó amb referències a la llarga vaga de fam dels detinguts a Guantanamo. El que està passant allà és inconcebible i jo, com a ciutadana nord-americana, m'hi sento molt lligada.

**Un altre signe d'identitat de Honeybird és la diversitat d'idiomes...**

Sí... en francès, anglès, alemany, portuguès, macedoni, àrab, *jiddish*, el dialecte de Catània i, ara, també en català i mapudungun, que és la llengua del poble maputxe de Xile. En un concert a Treviso, on hi ha la fàbrica de Benetton, la vam cantar per explicar al públic les lluites que manté el poble maputxe a la seva terra contra aquestes indústries.

**Els idiomes s'ajunten amb la història...**

M'interessa la història del món i de cada persona i també la meua. De família, per un cantó asquenazita i per l'altre sefardita; un viatge continu i, finalment, jo vaig néixer a Los Angeles... El que m'interessa és entendre d'on venim i estimular els altres perquè es facin aquesta pregunta.

**Què és la música per tu?**

La vida ◀



Steven Forti

@StevenForti

**Quin pes té el compromís social en la vostra música?**

Moltíssim! Crec que l'art i la música han d'estimular les persones perquè vulguin descobrir coses noves. La majoria de mitjans de comunicació ens ofereixen un enfocament únic i, al món, hi passen moltes coses. La música serveix perquè les persones s'obrin al món. En el passat, vaig compondre cançons amb dosis molt altes de compromís polític i social i em vaig adonar que la gent es cansa perquè no és fàcil comunicar i absorbir tanta informació. Es com a Indymedia... hi ha moltíssima informació i és fàcil perdre's; en canvi, Democracy Now, per exemple, és un projecte que m'encanta perquè és directe.

# La memòria d'Elisa Garcia, la miliciana oblidada

Andreuena, cooperativista i antifeixista morta a Sariñena l'agost de 1936



Jordi Rabassa Massons  
@jrabassa

El descobriment de la figura de la primera andreuena morta al front d'Aragó el 1936 ha trasbalsat l'activitat social a Sant Andreu de Palomar. Un acte simbòlic de recuperació de la seva memòria, el mes de març d'enguany, que va ser reprimit durament per la guàrdia urbana, la creació de la plataforma Fem memòria poc després i la demanda de donar el seu nom a un carrer o un equipament públic són algunes de les reaccions recents davant la història d'Elisa Garcia, una jove cooperativista que va lluitar per un món millor.

El 18 de juliol del 1936, Elisa tenia dinou anys. Era filla de Romualdo (València) i Teresa (Múrcia) i vivia a la Sagrera. Feia poc que la seva família s'hi havia traslladat provinent de Sant Andreu de Palomar. Treballava als magatzems de la Fabra i Coats, ubicats en aquell barri, i estava afiliada a la UGT, un sindicat socialista amb escassa presència a Catalunya, on era majoritària l'anarquista CNT. Col·laborava amb la Cooperativa L'Andreuena, fortament arrelada en el teixit popular andreuenc i era la delegada de la Secció Femenina del seu Grup Infantil. El seu compromís social i polític va prendre una nova volada quan uns militars africanistes encapçalats pel

general Mola es van alçar contra la República. Començava la guerra civil. I quan els voluntaris i les voluntàries de les organitzacions obreres van aconseguir aixafar el cop a la ciutat de Barcelona, començava la revolució.

El somni d'una societat més justa la va enxampar a la flor de la vida. Conscient de la importància del moment, es va entregar, encara més, a la causa. Qui sap si, els primers dies, va participar a l'assalt a les casernes de Sant Andreu i va contribuir a vèncer els seus ocupants (militars i voluntaris tradicionalistes) i a repartir els 30.000 fusells i la munició que s'hi emmagatzemava. Podem aventurar que va

**És imprescindible recuperar la figura d'Elisa, el seu doble vessant de dona i d'antifeixista**

viure aquells moments d'efervescència revolucionària amb intensitat i que, com explica *a posteriori* alguna publicació de l'època, es va posar mans a l'obra ràpidament: "La vam veure amb les armes a les mans, la vam veure prestant serveis als hospitals, la vam veure treballant als menjadors col·lectius. Allí on creia que podia ésser útil, allí s'enrolava". Sembla que els primers menjadors sota el control

del Comitè de Defensa local que es van instal·lar a Sant Andreu van ser els de la parròquia de Sant Pacià (dels quals encara queden vestigis a les parets de l'entrada: dues pintades amb quitrà amb dos acrònims, FAI a l'esquerra i CNT a la dreta). Precisament aquest carrer, l'històric carrer de les Monges, va canviar de nom el 3 de gener de 1937, amb un acte durant el qual es van llegir poe-

Elisa Garcia, en una foto de la revista "Trem"'

L'actual carrer de les Monges convertit en carrer d'Elisa Garcia, nom que va portar quan Sant Andreu es deia l'Harmonia de Palomar / J. RABASSA

mes de Lorca (referent del moviment popular i víctima de la violència falangista) i una banda del POUM (encara legal) va tocar himnes revolucionaris. El nou nom, que volia fixar a l'espai públic el nou ordre de la societat, era Elisa Garcia. Avui, algunes veïnes recorden que, sota la placa que indicava el carrer, una llegenda deia: *Muerta por los fascistas de Aragón.*



Xavier Diez

**L'Anarquisme fet diferencial català**

Influència i llegat de l'anarquisme en la història i la societat catalana contemporània

ISBN 978-84-92559-44-2 | 120 pàgs. | 9 €

www.viruseditorial.net | www.viruslibreria.net | info@viruseditorial.net

editorial · distribuïdora · llibreria web

editorial **virus**



Elisa Garcia va morir a Sariñena el 24 d'agost de 1936 a conseqüència de les ferides provocades per una bomba llançada pel bàndol feixista al sector de Tardienta. Venent les disputes ideològiques, era moment de lluitar per la Revolució, per això s'havia enrolat com a voluntària en una columna de la CNT. Va ser enterrada a la capital dels Monegros, comarca on li van dedicar -com al seu

## Elisa treballava als magatzems de la Fabra i Coats i estava afiliada a la UGT

poble- alguns carrers, amb la llegenda *Muerta por la Libertad*. La seva mort primerenca la va convertir en un mite, un exemple de compromís amb la lluita contra el feixisme. Hi ha una carta que va escriure a la seva mare des del front que és esfereïdora, tant per la seva fermesa com pel final tràgic: *"No paséis pena por mi; procuraré que no me pase nada; pero si por casualidad me sucediera algo, pensad que otros como yo también habrán caído. Si yo supiera que dando mi vida se*

*podría terminar con los asesinos de la clase trabajadora, gustosa la daría. Si os dijeran que la lucha no es propia de las mujeres, decid que el cumplimiento del deber revolucionario corresponde a toda persona que no sea cobarde"*.

Al seu oncle, Josep Garcia Abad, mort al front aragonès un parell de setmanes abans, el 8 d'agost, també se li dedicà un carrer al seu poble, l'actual Rambla de Fabra i Puig. Neboda i oncle, tots dos compromesos amb la revolució, van trobar la mort al front. Les seves vides van confluïr en un destí tràgic i es van trobar, poc després, en un encreuament de carrers del seu poble, que també va canviar de nom, significativament. Sant Andreu havia estat l'Harmonia de Palomar i la Sagraera, Acràcia.

### LA DESMEMÒRIA I LA REPRESSIÓ

Elisa Garcia, morta pels feixistes mentre lluitava per la llibertat, ha estat brutalment esborrada de la memòria andreuca. Els que investiguem la història de Sant Andreu mai no n'havíem sentit a parlar, malgrat les nombroses converses mantingudes amb les persones que van viure aquells dies. Ens havien parlat del

Eufòria a les casernes de Sant Andreu poc després de ser assaltades el juliol de 1936 / AGUSTÍ CENTELLES

primer mort andreuenc durant l'assalt a les casernes, Jaume Oller i Prats, a qui es va dedicar el passeig de Torras i Bages. Sabíem del primer mort al front, Josep Garcia Abad. Coneixíem el nom del primer obrer mort en una indústria de guerra, Llorenç Cuniga de la Hispano-Suïssa. Però mai ningú no ens havia citat Elisa i, en canvi, quan hem preguntat directament per ella a la gent més gran, l'han

## La tomba de la miliciana a Sariñena va restar sense identificació durant més de setanta anys

recordada sense vacil·lar: "I tant, l'Elisa va morir al front! Al carrer només es parlava de l'Elisa...", van espetar. I doncs, per què no n'havien parlat mai amb els que ens capbussem en la història d'aquells dies? Potser perquè l'Elisa era una dona. Perquè, tot i haver vist aquelles milicianes que van transgredir el rol que la societat els imposava com a dones, la narració hegemònica ha vençut els seus records. Realment, és important trans-

**+info:**  
perquehovull.blogspot.com  
osmonegros.blogia.com

— Izard, Miquel: *Que lo sepan ellos y no lo olvidemos nosotros. El inverosímil verano del 36 en Catalunya*, 2012.

— Lines, Lisa: *Milicianas. Women in combat in the Spanish Civil War*, 2012.

— Nash, Mary: *Rojas. Las milicianas republicanas en la guerra civil*, 1999.

— Pozo, Josep-Antoni: *Poder legal y poder real en la Cataluña revolucionaria de 1936*, 2012.

— Termes, Josep i Cònsul, Arnau: *La guerra civil a Catalunya (1936-1939)*, 2008.

metre la història d'una infermera o d'una cuinera? Però, malgrat el relat que ha acabat quallant, avui, sabem que Elisa, com moltes altres, tenia un compromís polític i social contrastat. És imprescindible recuperar la seva memòria, el doble vessant de dona i d'antifeixista, tot i que fer-ho -com es va poder comprovar el 3 de març- hagi costat dues detencions i multes desorbitades per part de la Guàrdia Urbana.

### LA TOMBA D'ELISA

Elisa Garcia va ser enterrada al cementiri de Sariñena. La seva tomba és imponent, tot i no tenir cap relació amb la població. S'hi va gravar una llegenda que el primer alcalde franquista de la població va fer picar amb escarpa i martell. La tomba de la miliciana va restar sense identificació durant més de setanta anys, fins que, en fa pocs, un grup d'entusiastes recuperadors de la memòria monegrina va iniciar la tasca de rescatar la seva memòria i la inscripció. Anualment, el dia de la República, organitzen homenatges al cementiri i, molt recentment, han descobert les quatre frases picades: *Muerta heroicamente / Luchando contra el fascismo / En el frente de Aragón / Sector Tardienta / Elisa Garcia Saez*. Recuperem la memòria d'Elisa a Barcelona, a Sant Andreu, a l'Harmonia, a Sariñena i als Monegros. Li ho devem. A ella i a la seva família humiliada pels franquistes i pels terribles pactes de silenci de la transició. Reivindiquem ben fort el nom d'Elisa Garcia, una andreuca morta lluitant per la llibertat. ◀

una altra economia és necessària  
una altra forma d'estalviar ja és possible

**coop57**  
serveis financers ètics i solidaris  
www.coop57.coop

ON AIR

www.radiopica.net  
Descobreix una altra realitat

**arç**  
cooperativa  
www.arccoop.coop

Creació i creixement  
de les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

@coopstreball f cooperativestrebball  
www.cooperativestrebball.coop

## EXPRESSIONS



## Pelegrinatge de la Borsa a Montserrat

L'acció artística 'Lo prometido es deuda' proposa, del 7 al 9 de juny, un pelegrinatge simbòlic contra el discurs inculpatòri de la crisi

**Cristina Garrido**  
@La\_Directa

Es crits i les pancartes de les manifestacions són bons indicadors dels temes que més ens preocupen. Des del principi, qüestions com la responsabilitat i la culpa per la situació econòmica actual han estat objecte de protesta i de debat, però ara se senten cada vegada amb més força per contrarestar un discurs econòmic oficial que ens ha repetit, insistentment, que hem viscut per sobre de les nostres possibilitats, tant en les finances públiques com en les finances privades.

Reciclant el costum religiós del *pelegrinatge*, l'artista catalana Raquel Friera i el filòsof i professor Xavier Bassas impulsen una acció col·lectiva per protestar contra el sentiment de culpa que podem sentir individualment (per no trobar feina, per no poder pagar els deutes, per haver provocat -com a ciutadanes- un deute públic que ara és inassumible...) i que se'ns ha volgut inculcar des dels governs i certs mitjans de comunicació en el context actual de crisi.

Amb el títol *Lo Prometido es Deuda*, que recupera una vella dita popular castellana, les artistes proposen un pseudopelegrinatge des de la Borsa de Barcelona fins al monestir de Montserrat per protestar contra aquesta "culpa econòmica", com expliquen a la web de l'acció. La iniciativa pretén fer aflorar la relació entre l'actual culpa econòmica i la tradicional culpa religiosa, per recordar que una i altra culpes (l'economia del deute i la religió) esdevenen, avui, mecanismes de control del comportament de les persones.

L'acció començarà amb un acte simbòlic a la Borsa de Barcelona el 7 de juny a les 16h i finalitzarà al monestir de Montserrat el diumenge 9, després de passar per Sant Cugat, Les Fonts de Terrassa, Ullastrell, Olesa de Montserrat, Esparreguera i Collbató. Durant aquests tres dies, les artistes enregistraran l'acció per deixar un document visual de la protesta. ◀

### Lo prometido es deuda

Dates: 7, 8 i 9 juny 2013

Lloc de trobada: Borsa de Barcelona. Hora: 16h

+info: [www.loprometidoesdeuda.cat](http://www.loprometidoesdeuda.cat)

## Tot construint la nostra trama

**Meritxell Joan**  
@La\_Directa

L'obra de Michel Foucault és una crida a reflexionar sobre el poder, sobre la dominació, les jerarquies, els mecanismes de control emprats per uns pocs per adormir la majoria. El pensador francès posa l'èmfasi en els discursos per fer una lectura atenta del nostre present. Repetits una i altra vegada per les estructures de poder, s'escolen en el pensament de la societat, tot afectant el seu comportament, la seva manera de pensar i de plantejar-se la realitat.

És precisament aquesta atenció foucaultiana al detall el que trobem a la base de la identitat de TRAMA, una associació de serveis culturals que es planteja una anàlisi profunda de la realitat. A partir de diferents tipus d'activitats, TRAMA ofereix idees, aporta alternatives i ens proposa mirades que s'allunyen del punt de vista "normal" -una normalitat, per cert, que s'estableix també des dels discursos i s'erigeix com un mecanisme de control-. El seu focus d'atenció és divers i multidisciplinari: les representacions artístiques de tota mena, la sexualitat, els rols de gènere, l'urbanisme, la moda, la història. Des de la seva pàgina a facebook i el seu web, es fan ressò de propostes interessants, com ara la projecció d'un documental o unes jornades de debats. A més, també tenen una oferta pròpia. Les persones

responsables de la difusió de coneixement a TRAMA organitzen tallers, xerrades, representacions teatrals, itineraris per la ciutat que ens obliguen a plantejar-nos de quina manera aquestes qüestions han estat tractades als discursos passats i com ens arriben avui.

El seu objectiu és ben clar; al seu web llegim: "Gran part del nostre propòsit consisteix a aprendre i ensenyar a llegir, mai més ben dit, entre línies, a entreveure el teixit de signes, de paraules, d'imatges que conformen els textos que ens envolten." Perquè ens endinsem en aquest bosc intertextual, a TRAMA ens ofereixen material i ens donen espai per a la reflexió i el debat. Proposen un espai, Barcelona, i multitud de passejades: per la Barcelona obrera, per la Barcelona postolímpica, pel Raval literari. Ens interpreten les paraules de la Cecília de Puig i Ferrater, de la Lucrecia shakespeariana i ens animen a reflexionar sobre els tipus de violència que ha suportat la dona. Projecten una pel·lícula i ens la filtren a partir de les diferents representacions que s'hi poden trobar perquè en fem un visionat atent.

TRAMA planteja una crítica cultural necessària. Defuig la rigidesa, no ens acosta interpretacions tòpiques, sinó que ens proporciona les paraules perquè creem el nostre propi text, la nostra trama. ◀

+ info:  
<http://tramacultura.org>



El col·lectiu Trama organitza rutes culturals per oferir una mirada crítica de la ciutat de Barcelona / MARC ESTRUGO

# apunta't a l'ecologisme social

[www.ecologistesenaccio.cat](http://www.ecologistesenaccio.cat)

300 grups  
lluitant per un món  
sostenible i just

# POCA BROMA,

## Les coques de la Troika



Mal

**S**i mai heu intentat fer una coca, sabeu com n'és, de difícil, aconseguir una massa ben fina per primer cop. Al cap de no res de passar-hi el corró, ja se us esquartera i es trenca. No enteneu com altres poden aconseguir una massa de pocs mil·límetres de gruix, flonja i homogènia. Què falla? La Troika és una forneta experimentada. Passa i passa el corró i la massa no arriba a trencar-se. Com s'ho fa? Ben fàcil: primer ha d'enfarinar bé la massa i la taula perquè deixi anar l'aigua i no s'enganxi. La farina, com la por que s'acompleixin les previsions més catastròfiques, ucla tot allò que tingui una mica d'humitat, que és

el cultiu de la vida, de la imaginació, de l'esperança. La resta és cosa de l'experiència en l'ofici: pastar, pastar i pastar fins que la massa ja no recordi ni què era abans de passar per aquelles mans tan persistents. Després, l'experta forneta sap que, encara que no ho sembli, sempre es pot aconseguir una massa més fina encara. Ara, que ens mirem a contrallum i ja ens veiem translúcids, la sàdica forneta torna a brandar el corró i, davant l'estupefacció de la massa, torna a recomanar apri-mar-la una mica més. Que Déu no vulgui que l'obsessió per pastar la faci descuidar el forn i que les flames se l'empassin. **GUILLEM PEREGRÍ**



**La Gene es transforma!**

Col·labora amb la campanya de micromecenatge de la Generalitat.

ACONSEGUITS: **0,00** DE: **16.500.000.000**

Amb aquesta campanya, la Generalitat vol aconseguir els recursos necessaris per eixugar el déficit fiscal. Si la Directa se n'ha sorbit, perquè no nosaltres? Afluixeu la mósca, ingrats, que Espanya ens roba!

**€ Aporta al projecte**  
quanta tota la legislatura per fer-ho

**Aportant 10 €**  
El teu nom al DOCG. (Què més vols, garrepa?)

**Aportant 30 €**  
El teu nom al DOCG i una foto signada per Quico Homs. Una capsa d'aspirines sense copagament.

**Aportant 50 €**  
Un exemplar del DOCG amb la portada personalitzada. Una foto signada per Joana Ortega. Un val per un gintònic al bar del Parlament. Una T-10 amb 6 viatges.

**Aportant 100 €**  
Una subscripció al DOCG. Un passeig en cotxe oficial. Un DVD amb els millors moments de les sessions de control del Parlament. Una senyera amb la part de l'estelada de velcro per posar i treure.

**Aportant 500 €**  
Una Direcció General.



# BARRI INTERNET

@galapita — @Hibai\_ — @josianito

## TWEETS I FACEBOOK

### Per seguir la revolució democràtica a Turquia

Tweets i pàgines de Facebook recomanables, en diferents llengües:

Facebook:

<https://www.facebook.com/ OccupyGezi>  
<https://www.facebook.com/ DirenGeziParkiKayipAraniyoz>  
<https://www.facebook.com/ TheTurkishRevolution>

Que està passant a Turquia?  
<http://ves.cat/gDZntext0>

Tuiter:

@OccupyGezi  
 @DirenGezi  
 @DirenGaziParki  
 @VOT99  
 @DJSUATATESDAGLI  
 @BilgeOzgen

/ #OCCUPYGEZI



## WEBS

### Mobles d'Ikea en porno amateur

**E**n el seu dia, vam presentar un web on sortien gatets en fotos de porno amateur. Ara us presentem un web que detecta i cataloga (amb el preu inclòs) els mobles d'Ikea que surten en fotos porno, presentades com a gif animat, amb link al catàleg perquè puguis comprar-lo.

<http://justanotherikeacatalog.tumblr.com>

## LA FORÇA OBSCURA

### El nou Codi Processal Penal: llibertats retallades



#### 1. BENVINGUDES A 1984

L'esborrany del nou Codi Processal Penal, que, si s'aprova, substituirà l'actual llei d'enjudiciament criminal, intenta posar-se al dia amb això d'Internet i, com sempre, demostra que està redactat des del passat per intentar solucionar problemes nous a base de retallar llibertats.

El 2007 es va aprovar una llei (25/2007) de Conservació de Dades que estableix que s'han de recollir les dades de les comunicacions electròniques a les empreses que presten serveis de la societat de la informació. És a dir, la teva proveïdora d'accés a Internet o companyia telefònica està obligada a guardar aquestes dades. Però només les pot cedir, prèvia autorització judicial, en els casos de delictes greus, és a dir, aquells en què la pena és superior a cinc anys.

Aquesta llei, en si mateixa, suposava el recaptament de dades sense necessitat d'indici de delictes de cap tipus, raó per la qual, avui dia, les lleis de conservació de dades i la mateixa directiva són objecte d'impugnacions arreu d'Europa, tret de l'Estat espanyol, on, amb aquesta norma, anem molt més enllà del que es fa al nostre entorn. Sempre innovant.

Doncs bé, la nova proposta de llei recull que "en l'exercici de les funcions de prevenció i descobriment dels delictes comesos a Internet", les teves dades se subministrin davant la comissió de "qualsevol delictes" i no només davant els delictes greus o de penes superiors als tres anys. Estem parlant de qualsevol tipus de delictes.

Per tant, a partir de l'aprovació de la llei, tot el que facis a Internet es registrarà i pot ser usat en contra teu. Tot.

La nostra privacitat acaba de desaparèixer. Per agilitar la persecució de delictes a Internet (i avui dia dir Internet és dir el món), sacrificarem alguns drets fonamentals.

#### 2. COM A LES PEL-LÍCULES

La nova llei recull mesures per permetre, amb autorització d'un tribunal, la instal·lació secreta de programes per a examinar a distància un equip informàtic o dispositiu electrònic sense que el seu usuari ho sàpiga, només per a la "investigació d'un delictes d'especial gravetat".

Estem parlant de programari espia o troians, programes informàtics que, com el cavall de Troia, permeten l'entrada d'usuàries externes a l'ordinador infectat, bé per obtenir informació, bé per instal·lar virus informàtics o per controlar remotament la màquina amfitriona.

O sigui, que la policia podrà utilitzar virus, legalment, per infectar un ordinador investigat.

Només Alemanya té una legislació sobre l'ús de programes informàtics espies per a les investigacions policials i, exclusivament, per a la investigació relacionada amb les amenaces terroristes. L'ús de programes espies va despertar nombrosos recels per qüestions de privadesa, va ser aprovat pels pèls i el seu ús irregular ha estat molt discutit, fins al punt de convertir-se en un escàndol nacional, després de descobrir possibles casos d'espionatge de l'Estat a ciutadanes sense ordre judicial.

D'altra banda, queda el dubte de qui i com els produirà. Es tracta d'una diligència que, des del punt de vista d'operativitat policial, pot ser molt útil, però, des del punt de vista dels drets fonamentals, és molt invasiva.

#### 3. INSTAL·LAR SOFTWARE LLIURE POT SER 'IL-LEGAL'

La modificació del Codi Penal que proposa Gallardón estrena el cercle contra els xips per a consoles (això que poses a la Playstation per poder veure DVD o jocs copiats); fins i tot la mera tinença seria delictes. Els efectes negatius podrien afectar fins i tot el programari lliure.

Les empreses de consoles (Nintendo, Sony, Microsoft, etc...) estaven molt empadades amb això que una persona comprés un dels seus productes i li afegís una nova funcionalitat. De fet, van proposar la modificació dels termes de la llei i, casualment, la redacció del text de la proposta actual és gairebé calcada a la que va presentar la indústria. Si s'aprova, la tinença d'aquests xips o tecnologia d'aquest tipus serà constitutiva de delictes.

Veiem, com en el cas de les web d'enllaços, que s'opta per la repressió per la via més forta, la penal, tot i que hi ha prou solucions jurídiques a la resta de l'ordenament, particularment a la via civil.

El problema no afecta només els xips per a consoles, el problema també serà per a les desenvolupadores de programari que busquen la interoperabilitat entre sistemes, i que, de vegades, necessiten saltar-se certes mesures de protecció.

I què passaria amb sistemes com ara l'UEFI (Unified Extensible Firmware Interface) i la càrrega de sistemes operatius lliures que no comptin amb els permisos d'instal·lació? En aquest moment, el problema sembla resolt, però, si els fabricants no volen permetre que s'instal·li cert programari, és legítim que decideixin què es pot instal·lar i que no en alguna cosa que he comprat jo?

### La nostra privacitat acaba de desaparèixer; per agilitar la persecució de delictes a Internet (i, avui dia, dir Internet és dir el món), sacrificarem alguns drets fonamentals

Un fabricant de maquinari pot impedir-me instal·lar un sistema operatiu, via *firmware*, en el meu equip? Té sentit que saltar-me això sigui delictes?

El que està en joc és la llibertat de poder usar maquinari que s'ha comprat i pagat per a qualsevol propòsit, no només pel que l'empresa venedora vol.

La redacció proposada genera tot un seguit de problemes per a les desenvolupadores de programari que s'haurien de plantejar abans de l'aprovació, uns problemes que poden afectar especialment el món del programari lliure.

<http://ves.cat/gDVg>  
<http://ves.cat/gDVj>  
<http://ves.cat/gDVm>

## Marxa-Homenatge als Maquis. Desena Ofensiva Contra l'Oblit

**PUJALT, GÀVER I VECIANA (LA SEGARRA I L'ANOIA)**

Amb la voluntat intacta que fa deu anys recorda les persones que van lluitar contra la dictadura feixista espanyola en tots els fronts, els Trinxats organitzen un seguit d'actes sobre la figura guerrillera el cap de setmana del 8 i 9 de juny. Aquest és el programa. DS 8/06 9:30h Pujalt- Memorial de l'Exèrcit Popular 10h Inauguració de les jornades 10:15h Projectió i ruta comentada (2:30h) 13h Sortida cap a Gàver 13:30h Dinar campestre (de traje) a la Font de Gàver, on neix el riu Sió. 16h Inauguració d'una placa al cementiri vell, en homenatge als dos maquis enterrats allà. Parlaran els historiadors Jordi Oliva Llorens i Ferran Sánchez Agustí 17h Recital musico-poètic de Jaume Arnella 18h Arribada a la Casa Colònies Moli de la Roda (Veciana) 19h Presentació del llibre *El duende del Maquis*, sobre Jesús Martínez Maluenda *El Maño*, a càrrec de l'autor, Jaume Serra. 21:30h Sopar 23h Concert X Maquis Rock, amb Adult tarat (Igualada), Los Moulineros (Tolosa d'Occitània), Harlock (Terres de Ponent). DG 9/06 9:30h Esmorzar 11h Presentació i projectió del futur DVD amb imatges i vídeos dels deu anys d'Ofensiva Contra l'Oblit i de l'exposició de dissenys de samarretes sobre maquis a càrrec dels membres del Col·lectiu A les Trinxeres! 12h Xerrada a càrrec del Grup d'Estudis Llibertaris Els Oblidats (Mallorca) 14h Dinar 16h Presentació de l'exposició sobre Agustín Rueda i del llibre *Grups Autònoms. Una crònica armada de la Transició democràtica*, a càrrec de l'autor, Joni D. 18h Intervenció poètica de Curtis i Krònia. 19h Clausura de les Jornades. Organitza: A les Trinxeres!

Més info: [www.sindominio.net/marxa-maquis](http://www.sindominio.net/marxa-maquis)

## DC05 /07

### TERRASSA

**Xerrada: 'Iguanes misògines i lleons historiadors. Sobre la construcció del gènere i les identitats trans'**  
19h Casal Popular L'Atzur.  
C. Arquimedes, 89. Org: Arran

## DJ06 /06

### BARCELONA

**Presentació de l'estudi sobre memòria i violació dels drets humans al Sàhara Occidental**  
18h Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. C. Mallorca, 283

**Xerrada: 'Pobresa i violències: La feina de les dones del moviment veïnal als nostres barris'**  
19h Centre Cultural Teresa Pàmies.  
C. Compte d'Urgell, 145. Org: AVV Eixample Esquerra. Amb Ada Colau, Marcela Güell, Mercedes Vidal, Montse Vila, Esther Argelich, Itziar González i Zaida Palet

**Presentació del projecte 'Vencidxs'**  
19h Aurea Social. C. Sardunya, 263  
Amb la presència de Joaquina Dorado, Manuel Tejero i Rafael Mellado, exmaqui. Més info: [www.datecuenta.org](http://www.datecuenta.org)

### RUBÍ

**Presentació del llibre 'Grups Autònoms. Una crònica armada de la transició democràtica'**  
19h Espai Cultural de la CGT  
Plaça Anselm Clavé. Org: CGT Rubí

### SITGES

**Presentació del setmanari DIRECTA**  
19:30h Ateneu Popular de Sitges. C. Sant Bartomeu, 40. En el marc de les jornades Periodisme lliure i alternatiu

## DV07 /06

### BANYOLES

**Acte antirepressiu en suport a Hagi i Pau**  
20h Casal Popular Independentista del Pla de l'Estany. C. Murralla, 26  
Més info: [www.absoluciohagipau.cat](http://www.absoluciohagipau.cat)

### BARCELONA

**Xerrada: 'Relacions sexoafectives sanes'**  
19h C. Canet. A càrrec de Cau de Llunes  
Organitza: CFAS  
Més info: [cfasarria.wordpress.com](http://cfasarria.wordpress.com)

**Cafeta solidària de suport als cinc anarquistes de Barcelona**  
21h Ateneu Popular de l'Eixample Pg. Conradí, 3. Org: Xarxa de suport mutu Eixample Dreta. Grup llibertari del Poblet

**Divendres Faràndula a Can Batlló**  
21:30h Auditori del Bloc Onze  
C. Constitució, 19  
Org: Assemblea de Barri de Sants

### EL VENDRELL

**Migració, una riquesa en tot temps**  
20h Lira Vendrellenca, Sala Pau. Av. Palfuriana, 67. Amb la intervenció d'Arcadi Oliveres. Org: #29JContraelFeixisme.  
Més info: [www.29jcontraelFeixisme.cat](http://www.29jcontraelFeixisme.cat)

## DS08 /06

### REUS

**En temps de crisi: Intercanvi!**  
A partir de les 11h a la plaça de la Patada. Org: Assemblea Popular de Reus

### SABADELL

**Manifestació contra la repressió**  
18h Plaça Creu Alta  
Convoca: Ateneu Llibertari de Sabadell

### TORTOSA

**Jornada: La solidaritat, la nostra millor arma**  
Programa: 19h A la Nau del Parc: Xerrada i debat: *La lluita contra la il·legalitat del poder*, a càrrec d'Eva Pous (advocada d'Alerta Solidària), Gerard Pisarello (professor de dret constitucional de la Universitat de Barcelona) i Jaume Asens (advocat i vocal de la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona). 21h Sopar Popular (8 euros) 23:30h Concert antirepressiu a càrrec dels grups Natural Band, Ni Puta Idea i just for Fuck. Lloc: Parc Teodor González de Tortosa

## DG09 /06

### BARCELONA

**Primera caminada popular del Grup Muntanyenc de Collserola**  
10h Plaça Centre Cívic de Vallvidrera

## FREQÜÈNCIES LLIURES

**Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona** [www.radiobronka.info](http://www.radiobronka.info) | **Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona** [www.contrabanda.org](http://www.contrabanda.org) | **Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona** [www.radiolinea4.net](http://www.radiolinea4.net) | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** [www.radiopica.net](http://www.radiopica.net) | **Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona)** [www.radiorsk.info](http://www.radiorsk.info) | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** [www.radiotrama.net](http://www.radiotrama.net) | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** [www.radiokaos.cat](http://www.radiokaos.cat) | **Postscriptum Radio (només per internet)** [www.postscriptumradio.org](http://www.postscriptumradio.org) | **Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà** [www.radiopinsania.wordpress.com](http://www.radiopinsania.wordpress.com) | **Ràdio 90 101.4FM Olot** [www.r90.org](http://www.r90.org) | **Ràdio Klara 104.4FM València** [www.radioklara.org](http://www.radioklara.org) | **Ràdio Malva 105FM València** [www.radiomalva.wordpress.com](http://www.radiomalva.wordpress.com) | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** [www.radioktivafm.blogspot.com](http://www.radioktivafm.blogspot.com) | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** [www.lamistelera.org](http://www.lamistelera.org) | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** <http://radiobalamanresa.wordpress.com>



**Coettv Nou Barris (Barcelona)** [coettv@gmail.com](mailto:coettv@gmail.com) | **Sants TV** <http://sants.tv>  
**Gramenettv Gramenet del Besòs** [www.tvgramenet.org](http://www.tvgramenet.org)

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a [www.latele.cat](http://www.latele.cat). Emetem des de Plaça Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!  
**CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!**

DILLUNS: 20:30h. Notícies 1  
DIMARTS: 20:30h. Tv Animalista  
DIMECRES: 20:30h. Contra-Infos

DIJOUS: 22h. Y tu qué miras gilipollas?  
El programa de punk de LaTele  
DIVENDRES: 21h. Programa de falguera

DISSABTE: 22h. Cineclub 1  
DUMENGE: 21h. La Xerrada



## EL TEMPS



### DIJOUS 6

Vents del sud i temperatures a l'alça. L'ambient serà força estiuenc, amb pocs núvols i radiació solar a hores centrals.



### DIVENDRES 7

Per primer cop aquesta primavera es podrà crear la barrera dels 30 graus. Sol i vents del sud amb primeres xafegors.



### DISSABTE 8

Una baixa pressió a l'oest de la península Ibèrica farà incrementar les nuvolades durant la tarda. Tronades al Pirineu.



### DIUMENGE 9

Ruixats i tempestes fortes a les comarques de Girona, Lleida i Barcelona. Al vespre les temperatures tornaran a baixar.



### DILLUNS 10

Refrescada nocturna i termòmetres frenats durant les hores diurnes. Núvols trencats a les comarques litorals.



### DIMARTS 11

La falca anticiclònica tornarà a treure el cap. Més calor a les hores centrals del dia i pocs núvols. Fresqueta al Pirineu.



/ ÀLEX ROMAGUERA

## «L'anarquisme no és cap catecisme, sinó una eina per con viure i resistir»



Àlex Romaguera  
@La\_Directa

**Q**uan vas apropar-te a la CNT? Vaig fer-ho enmig de l'efervescència que es vivia amb l'inici de la transició. Una època en què la meua companya i jo mostràvem una inquietud especial per l'ecologisme i l'antimilitarisme. No va ser fins el 1985, amb 21 anys, quan, a través del Col·lectiu per la Pau i el Desarmament, on hi havia afiliats de la CNT i del Partit dels Treballadors, vam començar a participar-hi.

**«Si incidim en la memòria històrica és per reivindicar les col·lectivitzacions i rehabilitar personatges com José Alberola»**

### Què hi vau trobar?

Sobretot, joves antifranquistes i iaies que havien militat a l'Associació Cultural l'Aurora, la CNT i les Joventuts Llibertàries d'abans de la guerra. I també persones que, als anys 40, havien refet clandestinament el sindicat a les conques del Baix Cinca fins que van patir la repressió, fet que va suposar un buit generacional. La continuïtat històrica no s'ha perdut, si bé només n'ha quedat el testimoni dels iaies de Fraga o dels que vivien a Monzó, Albalade i altres municipis del Mitjà Cinca. Ells

van recuperar el sindicat i van arrossegar els qui guardaven silenci a incorporar-s'hi a poc a poc.

### Què en valoreu, de la militància?

M'ha permès conèixer episodis i documents que contradiuen la imatge tan distorsionada que encara estè de la CNT, que s'ha volgut associar al saqueig i a l'assassinat de capellans. Però, sobretot, he après una manera d'organitzar-se i d'entendre la vida, especialment pel que fa a les formes de treballar. El sindicat és la meua família i el que fem a casa amb la meua companya quan eduquem el nostre fill està marcat per aquesta manera de viure.

### Què comporta ser de la CNT a Fraga?

És com sortir de l'armari. Cal recordar que encara persisteix el franquisme sociològic a bona part de la població. Aquí ets de la CNT les vint-i-quatre hores del dia. No cal que duguis la xapa: has de ser bona persona i treballador perquè, si no, ho utilitzen en contra teua i de l'organització. No obstant això, cada dia més gent participa dels nostres actes. N'estem contents.

### Això ha situat el sindicat com a referent dels sectors crítics?

Mirem de no reproduir l'estètica associada als grups marginals i oferir respostes als problemes socials. I també fugim del derrotisme que pot suposar estar identificats pel que fem. Si incidim en la memòria històrica és per reivindicar les col·lectivitzacions i rehabilitar personatges com José Alberola, de qui s'havia dit que era un criminal. Hem difós la seva

tasca pedagògica a escoles que, lluny d'adoctrinar, eren estructures necessàries per a la gent. Allà, no s'ensenyava Kropotkin ni Bakunin, s'educava els xiquets en les diverses matèries i a ser persones lliures. Descobrir i explicar aquesta realitat ens ha enriquit molt.

**«A la CNT, he après una manera d'organitzar-se i d'entendre la vida, especialment pel que fa a les formes de treballar»**

### Quines són les prioritats d'avui?

Recuperar el sentit transformador dels anarquistes, que als anys 30 es feien vegetarians i apostaven per fer una regulació conscient de la maternitat. L'anarquisme no és cap idea bonica que s'hagi de tancar en una urna ni cap catecisme, sinó una eina per con viure i resistir davant les agressions del capital amb l'objectiu de construir una societat on tothom visqui millor.

### Ets optimista de cara al futur?

No farem la revolució ni prendrem el palau d'hivern, però sí que notem que la gent que comparteix les nostres reivindicacions augmenta, tal com hem vist en les iniciatives contra les reformes laborals, el *fracking*, els transgènics o la tèrmica que volien construir a Mequinensa. La clau és respondre davant de la realitat perquè, com deia Errico Malatesta: «Nosaltres som el poble i hem d'estar al costat del poble». ◀

## Juan Carlos Chiné Royes

Activista llibertari

De ben xiquet, Juan Carlos ja sentia parlar de la Guerra Civil, "a casa, fins i tot s'escoltava La Pirenaica, una emissora clandestina". El seu avi havia mort al front republicà, d'aquí que preguntés al pare qui eren els nacionals i els rojos. "Ell m'explicava que, entre els rojos, hi havia els comunistes i els de la Confederació Nacional del Treball (CNT), als quals considerava com els falangistes, però del bàndol republicà". Això el va empènyer a saber qui era aquella gent. Gairebé trenta anys després d'entrar al sindicat anarquista i inserir en una Fraga on encara pesa el passat franquista i la indiferència de les generacions més joves, Juan Carlos Chiné Royes lluita per dignificar els valors llibertaris. Des de l'heterodòxia més radical, aquest paleta de professió es mostra convençut que hi ha altres maneres d'organitzar-se i de viure en comunitat. Aspectes que, de la mà dels seus companys i companyes, comprova cada dia a través de la pràctica política. Un exercici de solidaritat i compromís amb el poble gràcies al qual el sindicat anarquista ha esdevingut un referent en aquest racó del territori.